

Z ukazom št. 119
je predsednik republike
27. 9. 1977 odlikoval
Titove zavode Litostroj
z redom dela z rdečo zastavo

HOČEMO DOBAVNE ROKE BREZ ZAMUD

ZA SKUPNI INTERES

Pri prizadevanjih za dobavo turbinske opreme v pogodbenih rokih mora LITOSTROJ premagovati veliko oviro: neenakomerno dotekanje naročil. Splošni družbeni interesi terjajo, da JUGEL in JUMEL s težko pričakovanim sporazumom končno odstranita to oviro.

Naše Interne informacije so nas v svoji drugi številki opozorile na članke v Privrednem pregledu, Politikaekspresu in Politiki, ki obravnavajo neodgovorno zamujanje domačih proizvajalcev pri dobavi opreme za hidroelektrarne v SR Srbiji. V zvezi s HE SJENICA vsi trije članki navajajo LITOSTROJ, kar za našo delovno organizacijo ni prijetno, saj prekoračevanje pogodbenih dobavnih rokov zmanjšuje naš ugled in našo konkurenčnost na domačem in tujem trgu.

Ne trdimo, da smo že napravili vse, kar bi morali napraviti. Tudi se nočemo opravičevati. Vendar moramo resnici na ljubo pribiti, da vsa naša prizadevanja po odpravljanju zamud zadevajo ob velikansko težavo, proti kateri smo še brez moči.

Danes ne objavljamo prvič diagrama v katerem stolpci kažejo težo turbinske opreme v tonah, ki naj bi jih po pogodbah z domačimi kupci LITOSTROJ dobavil v posameznih letih. V oči bode neenakomernost naročil, saj zavzemajo stolpci najrazličnejše višine od ničle do preko 3000 ton!

Diagram, objavljen v našem glasilu, je ostal neopažen. Nihče se nikoli ni zamislil nad njim, niti naše elektrogospodarske organizacije kot naročniki, še manj JUGEL kot njihovo združenje.

Vsakomur, ki količkaj pozna individualno proizvodnjo opreme za hidroelektrarne, mora biti jasno, da LITOSTROJ svojih proizvodnih zmogljivosti vsako leto ne more raztegniti ali skrajšati, kot harmoniko in da je povečanje ali zmanjšanje proizvodnih

zmogljivosti izvedljivo le v daljših obdobjih. Strojni park terja enakomeren in stalen dotok naročil. Kdo bi plačeval amortizacijo za mirujoče obdelovalne stroje, ki bi čakali v pripravljenosti na morebitna večja naročila? Isto velja za strokovnjake. Ozko specializiranega kadra ni mogoče vzgojiti preko noči, niti ga ni mogoče imeti del v pripravljenosti, saj bi bila začasna zaposlitev na področjih izven specializacije negospodarna.

Zmotno je mišljenje, da bi si LITOSTROJ lahko zagotovil enakomernost naročil turbinske opreme z izvoznimi naročili in z njimi pokrival primanjkljaje domačih naročil. Kako bi vplivali na tuje kupce, če ne moremo niti na domače? Na tujih trgih imamo stalno odprtih po nekaj ponudb

in ni mogoče z gotovostjo sklepati, ali bomo dobili naročilo in kdaj. Diagram kaže, da izvozna naročila v resnici, prej prispevajo h količinski raznolikosti letnih naročil kot k njihovi enakomernosti. To pomeni, da utegnemo dobiti izvozno naročilo prav tedaj, ko ni zaželeno glede na rokovne obveznosti do domačih kupcev.

Vsega tega ne navajamo kot novost, saj je splošno znano, da imajo vsi izdelovalci opreme za hidroelektrarne iste težave. Pač pa navajamo zato, ker bi bil LITOSTROJ v primerjavi s tujimi tvrdkami lahko znatno na boljšem.

Ali si želimo preveč, če pričakujemo, da bo moral JUGEL časovno usklajevati investitorja v hidroenergetske objekte po posameznih republikah, da ob naročanju opreme pri domači industriji ne bi odločala stihija, temveč načrtnost? Posamezne

(Nadaljevanje na 3. strani)

PRVA INVESTICIJA JE ŽE STEKLA

NA GRADBIŠČU ZA OGRAJO JE ŽE SKORAJ MESEČ DNI ŽIVAHNO, SAJ SO V TEKU PRIPRAVLJALNA DELA ZA IZGRADNJO TOVARNIŠKE HALE ZA PROIZVODNJO TRANSPORTNIH VOZIL IN NAPRAV, KI BO ZAVZEMALA 8000 KV. METROV POVRŠINE.

GRADBENIKI OBLJUBLJAJO, DA POSTAVLJENEGA ROKA ZA PREDAJO OBJEKTA, TO JE 31. JUNIJ 1979, NE BODO PREKORAČILI.

Ravno v tem času se končuje obsežna faza pripravljanih del te investicije, ki je obsegala iz-

delavo elaboratov, načrtov, dogovore, pisanja vlog, iskanje dovoljenj, soglasij, končno oblikovanje zahtev, izdelavo projektov, izbiro dobaviteljev opreme, izvajalcev del, sklepanje pogodb, razgovore z banko, urejanje domačih in tujih kreditov, dogovore s sovlagatelji in podobno. Ta najpomembnejša, vendar navzven najmanj opazna faza investicije, ki se ponavdi najbolj zavleče in tudi odločilno vpliva na realizacijo, je sedaj v glavnem za nami. Lahko se pohvalimo, da smo jo končali v izredno kratkem času, približno v letu dni. Leto dni pa bodo trajala vsa ostala dela do poizkusne proizvodnje.

V juniju smo podpisali pogodbo z nosilec inženiringa gradbeno obrtniških del na novem objektu z delovno organizacijo SLOVENIJA CESTE, TOZD VISOKE GRADNJE, ki smo jo izbrali na razpisu kot najugodnejšega ponudnika. Menimo, da smo dobro izbrali, saj so bili vsi glavni projekti gradbenih in instalacijskih del narejeni v rekordnem času, prav tako pa so se zelo zavzeli tudi pri zbiranju soglasij za gradbeno dovoljenje.

23. junija smo podpisali tudi samoupravni sporazum o sovlaganju v proizvodnjo talnih transportnih sredstev med Litostrojem, Metalco (TOZD Nabava) in TAM Maribor, ter se z obema organizacijama dolgoročneje poslovno povezali: s TAM pri razvoju in nabavi motorjev prenosnikov in drugih delov, z Metalco pa pri proučevanju in osvajanju novih trgov in pri prodaji naših izdelkov. Takšna samoupravna povezava nam poleg potrebnih finančnih sredstev za izgradnjo zagotavlja tudi hitrejši razvoj.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vlado Jordan: Bombaš

OB DNEVU VSTAJE

Letos mineva 37 let od tistih usodnih dni, ko je okupator, potem ko jugoslovanski narodi niso priznali sramotnega izdajstva in pristopa k trojnemu paktu, zaslužnjil našo domovino. Hkrati pa mineva tudi 37 let od zgodovinskega julija 1941, ko se je jugoslovanski narodom nudila zgodovinska priložnost, da se osvobodijo večstoletne podrejenosti in stopijo na lastno pot razvoja.

Pogum in odločnost za tak podvig je lahko imel le tisti del takratne družbe, ki ni trpel suženjstva in je spoznal vse nepravilnosti, nastale ob krizi kapitalizma v stari Jugoslaviji, ki je bila zaradi nerešenih nacionalnih in socialnih vprašanj notranje zelo trhla in je zato iskala oporo v fašizmu. To so bili ljudje, ki so imeli pred seboj cilj, da zgradijo pravičnejši družbeni red, v katerem bo svoboda in sreča last vseh in ne le privilegiranih. To je bil delavski razred s komunistično partijo na čelu.

KPJ je bila edina zmožna pokazati pot iz navidez brezizhodnega položaja in popeljati jugoslovanske narode v boj za osvoboditev takoj po napadu fašističnih sil 1941. leta.

Četrtega julija 1941 je politbiro CK KPJ pod vodstvom tovariša Tita na seji v Beogradu sprejel zgodovinski sklep: »Organizirati vse priprave za izvajanje obojestranskih akcij, ustanavljati partizanske odrede, netiti odpor in pripravljati vstajo celotnega ljudstva.« To je bil znak, da delavski razred, prekaljen že v dotodanjih stvarkah, demonstracijah in političnih akcijah, na čelu s komunisti, izšolanimi v kaznilnicah propadlega režima, začne obojestransko vstajo: 7. julija v Srbiji, 13. julija v Črni gori, 22. julija v Sloveniji, 27. julija v Hrvaški, Bosni in Hercegovini in 11. oktobra v Makedoniji.

V vročih julijskih dneh 1941. leta so se po vsej takratni Jugoslaviji razplamteli uporniški ognji, ki so gorili vedno siloviteje skozi vsa leta osvobodilne vojne in socialistične revolucije. Narodnoosvobodilna vojna se je razširila tudi na etnična ozemlja, ki so bila pod italijansko, avstrijsko, madžarsko in bolgarsko okupacijo. Vendar pa izbojevane svobode niso zaživel vsi. Del naših rojakov je še vedno ostal zunaj meja naše domovine, kjer se še danes borijo za svoje narodnostne pravice.

Dogodki, ki so dali podobo sedanosti, so za 37 let odmaknjeni nazaj v preteklost, vendar so še vedno živi in pričujoči tudi danes v nemirnem svetovnem procesu, polnem konfliktnih situacij.

Ko v polnem zagonu izgradnje samoupravne socialistične demokracije proslavljamo 4. julij — dan borca in 22. julij — dan vstaje slovenskega naroda, se spominjamo teh dveh datumov kot mejnikov, ki za slovenski narod in druge jugoslovanske narode in narodnosti pomenita začetek konca večstoletne podrejenosti in hlapčevanja. Takrat so jugoslovanski narodi stopili na pot nacionalne in socialne osvoboditve ter socialistične revolucije.

Obenem pomenita ta dva dneva tudi velikanski prispevek jugoslovanskih narodov k obrambi socializma v prvi deželi proletarske revolucije — Sovjetski zvezi. To sta datuma, ki spominjata in opominjata. Spominjata na vse tiste, ki so svoja življenja vzdali v mogočno stavbo samoupravne socialistične federativne republike Jugoslavije, ki je s svojo neuvrščeno politiko in samoupravnim sistemom v svetu postala država z močjo in vplivom svetovne velesile. In opominjata, da se dogodki izpred 37 let nikoli ne smejo ponoviti.

V. Ž.

RHE OBROVAC TUDI ZA NAS

Kot smo že poročali, je v začetku leta Litostroj sodeloval s samostojno ponudbo na licitaciji za dobavo opreme dveh črpalnih turbin moči po 150 MW za RHE Obrovac. Licitacije so se udeležile številne specializirane turbinske tvrdke, s katerimi se srečujemo na tujem, v zadnjem času pa vedno bolj tudi že na domačem trgu.

Pogoji, ki jih je investitor — Elektroprivreda Dalmacije iz Splita postavil glede referenc, so bili dokaj ostri, tako da naše ponudbe zaradi dosedanjih skromnejših lastnih poskusov in razvoja v tej smeri niso obravnavali v ožjem izboru. Vsekakor pa je zato toliko bolj pohvalna odločitev investitorja, da Litostroju zaupa izdelavo drugega od dveh agregatov in sicer po dokumentaciji tujega dobavitelja.

Pogodba za dobavo prvega agregata je že podpisana z znano turbinsko tvrdko J. M. Voith, medtem ko je pogodba za naš del pred podpisom. Gre za skupno vrednost nekaj čez 100 milijonov dinarjev, pri čemer velja posebej pripomniti, da so v izključni dobavi Litostroja vsi potrebni zaporni mehanizmi, tj. dva predturbinska kroglasta zasuna in dve lopati.

Izdelava navedene opreme bo po svoji konstrukciji kot tudi obdelovalno tehnoloških zahtevah brez dvoma postavila pred naše tehnične kadre marsikak težji problem, vendar smo prepričani, da ga bo le-ta na svoji nezadržani poti k napredku znal tudi uspešno rešiti.

... NA NERETVI PA HE GRABOVICA ...

Pred dnevi smo prejeli telegrafsko sporočilo Hidroelektrarn na Neretvi, da so njeni organi upravljanja izbrali našo ponudbo za turbinsko opremo HE GRABOVICA kot najugodnejšo in jo predložili mednarodni banki, ki objekt kreditira, v potrditev.

Nova elektrarna na Neretvi HE GRABOVICA, za katero so zemeljska dela že v polnem teku, bo opremljena z dvema Kaplanovima turbinama po 58,5 MW.

Začetek obratovanja zanjo je predviden istočasno z nekaj kilometrov nizvodneje ležečo HE SALAKOVAC.

V projektu je še gradnja HE MOSTAR, s katero bo sklenjena veriga hidroenergetskih objektov na Neretvi od Jablanice do Mostarja.

ETO

ŠIŠENSKI KOMUNISTI V POKONGRESNEM OBDOBJU

Stopnjevana aktivnost

V četrtek 29. junija je bila 5. seja občinske konference ZKS Ljubljana-Siška. To je bila že druga seja osrednjega organa komunistov Šiške v mesecu juniju, kar kaže na stopnjevano aktivnost v pokongresnem obdobju.

Osrednja pozornost je bila posvečena volilnim opravilom v organe in komisije občinske konference ZKS ter uresničevanju srednjeročnega plana razvoja občine. Nakazana so bila tudi določena izhodišča za pripravo novega srednjeročnega plana razvoja.

Uvodoma je bil na seji sprejet sklep o spremembah in dopolnitvah členov statutarnega sklepa o organiziranosti in delovanju organizacije ZKS v naši občini. Na podlagi sklepa so bili soglasno izvoljeni novi člani komiteja in komisij pri občinski konferenci. Posebej je treba poudariti, da so v vseh komisijah od komisije za organiziranost, razvoj ZK in kadrovske zadeve, družbenoekonomske odnose, politični sistem, idejnopolitično usposabljanje komunistov, LO in DS, do komisije za mednarodne odnose izvoljeni tudi litostrojski komunisti. Vse, ki bomo sodelovali v posameznih organih, čaka prav gotovo zahtevna naloga in odgovornost za dosledno uresničevanje sklepov kongresov.

V nadaljevanju seje so bili razrešeni nekateri člani mestne konference ZKS, predlagali pa so tudi kandidatno listo delegacije občinskih komunistov v občinsko konferenco SZDL Ljubljana-Siška. Zatem je sekretar občinske konference podal program dopolnitev usmeritve delovanja občinske konference in njenih organov. Tu je posebej izpostavil akcijsko naravnost, s katero bomo morali kongresne sklepe dosledno uresničevati v neposredni družbeni praksi. **Vse naše delo bodo morali prevevati novi, bolj demokratični, bolj humani, socialistični, samoupravni odnosi. V to delo bo vpeta vsaka osnovna organizacija ZK in sleherni član ZK, tako v okolju, kjer združuje delo, kakor tudi v krajevni skupnosti, kjer živi.**

Vsaka osnovna organizacija mora izdelati konkretne akcijske programe. Osnovne organizacije ZK v Litostroju so že konkretizirale ta del naravnosti, ki jo zahtevajo dokumenti kongresov in tudi sklepi občinske konference ZKS.

Še v letošnjem letu bo potrebno oceniti položaj politične situacije in kadrovske politike ter socialne strukture članstva v posameznih sredinah. Vloga osnovne organizacije ZK se mora bolj okrepiti, saj mora v konkretnem okolju biti vpeta v celotno strukturo delavcev in delo, njeni člani pa morajo dosledno izvajati naloge, sklepe in usmeritve kongresov. Skupaj s sindikatom in Zvezo socialistične mladine Slovenije bodo morale osnovne organizacije ZK zagotoviti nemoten razvoj družbenoekonomskih odnosov, poglobljanje samoupravljanja in nemoteno delovanje delegatskega sistema ter delavčev vlogo v tem sistemu. **V vseh teh nalogah pa mora biti jasno razvidna vloga komunistov, saj morajo odločno reševati probleme, ki se pojavljajo v vsakdanji praksi.**

Člani občinske konference ZK Slovenije so neposredno odgovorni za izvajanje programa in stališč, in sicer iz tistih volilnih enot, v katerih so bili izvoljeni, istočasno pa so dolžni prenašati probleme v obratni smeri v organe občinske konference, če jih člani sami ne morejo razrešiti. **V razpravi so prihajale do izraza besede tovariša Tita, ki so bile večkrat spontano pozdravljene na kongresu, ko je dejal, da imamo dokumente, ki so akcijski, dobri, točno opredeljujejo vlogo delavca, na nas pa sloni odgovornost, da jih uresničujemo v praksi in s tem napravimo nov korak v našem nadaljnjem razvoju političnega sistema samoupravne socialistične demokracije.**

Delegati so v nadaljevanju poslušali poročilo o uresničevanju srednjeročnega plana. V zvezi z uresničevanjem tega dokumenta je bilo izrečenih nekaj kritičnih pripomb, obenem pa dane smernice oziroma izhodišča, ki jih bo prihodnji srednjeročni plan moral upoštevati. Vendar ne bi smeli, ne glede na nekatera odstopanja uresničevanja srednjeročnega plana, dovoljevati prevelikih razlik. Zato je bilo posebej poudarjenih nekaj perečih vprašanj in problemov.

Prav gotovo je osrednja naloga vseh, da v organizacijah združenega dela ponovno preverimo kazalce poslovanja, trenutno rentabilnost in ekonomičnost. Posebno pozornost moramo posvetiti dolgoročnosti razvojne usmeritve, po kateri naj organizacije združenega dela delujejo v skladu s kriteriji in dogovori o osnovah družbenega plana občine in mesta. Ob vsem tem pa ne moremo podpirati teženj nekaterih organizacij združenega dela, da se še niso statusno in samoupravno organizirale v skladu z zakonskimi določili.

V tistih organizacijah združenega dela, ki so zaključile poslovanje v letu 1977 z izgubo, morajo vse strukture odgovorno analizirati stanje in vzroke za slabosti ter stalno spremljati giba-

nje gospodarjenja v letošnjem letu, da bi lahko, če tako kaže situacija, še pravočasno ukrepali.

Na področju delegatskega sistema je treba zagotoviti delegatom tako obliko dela, da bodo le-ti enakopravno sodelovali v sistemu odločanja. Predvsem v SIS mora priti do utrditve delegatskega sistema, vendar ne na škodo uporabnikov oziroma izvajalcev.

Ne moremo se še naprej strinjati z dolgoročnim konceptom stanovanjske gradnje. V stanovanjske soseske bo potrebno obvezno vključiti tudi proizvodno delo z dejavnostjo, ki ne vpliva kvarno na okolje. Vsa zazidalna območja bo potrebno graditi kompleksno z vso infrastrukturo, če želimo preprečiti že kronično pomanjkanje varstva in šolskih mest. Ne moremo dopuščati, da gredo vsa prizadevanja samo v novo izgradnjo, stara mestna in vaška jedra pa so prepuščena propadanju in so zato zanemarljena. S tem v zvezi bi omenil še problem, ki je bil posebej poudarjen — prostorsko planiranje zaostaja in je končno potrebno opredeliti predlog širše družbene skupnosti glede izvedbe mestne obvoznice in avtoceste. Naše stališče je, da je potrebno zagotoviti izvedbo šentviške variante, sočasno pa zagotoviti izgradnjo kanalizacijskega zbiralnika na odseku Celovška cesta — Bežigrad. O vsej tej problematiki bo v letošnjem poletju organizirana javna razprava, tako da bomo s tem vsi seznanjeni in da bomo izrekli tudi naša mnenja in stališča.

Na področju otroškega varstva je velik razkorak prav zaradi intenzivne gradnje, zato bomo morali za izgradnjo vzgojno-varstvenih zavodov zagotoviti dodatne vires.

PRVA INVESTICIJA JE ŽE STEKLA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Konec prejšnjega meseca smo po večmesečnem prizadevanju prestopili še zadnjo stopnico pri uvozu opreme — v Beogradu so nam izdali soglasje zvezne gospodarske zbornice, pri čemer so prizadevalno in uspešno sodelovali tudi uslužbenci našega predstavništva v Beogradu.

V tem mesecu pričakujemo, da bomo uredili še podpise kreditne pogodbe, pridobili gradbeno dovoljenje in izpeljali pogodbe za uvozo opreme preko Narodne banke, saj smo pri vseh v zaključni fazi.

Investicija v proizvodnjo transportnih vozil, ki je prva v obsežnem investicijskem programu Titovih zavodov Litostroj, v mnogočem orje ledino in ob njej rešujemo vprašanja in utiramo poti, ki ne bodo služile le tej investiciji, temveč tudi vsem ostalim, ki jih bodo sledile.

Že ob odločitvi za investicijo v transportna vozila smo opredelili izhodišča, da se ta proizvodnja razlikuje po svojem bistvu od ostale individualne proizvodnje v Litostroju, zato bo potreben za uspešen razvoj in poslovanje tudi drugačen koncept dela — od konstrukcije preko tehnologije, obdelave, montaže, organizacije, pretoka informacij vse do nabave in prodaje. Celoten kompleks teh dejavnosti pa je treba povezati in usklajevati z enotno politiko. Dohodkovna povezava v skladu z zakonom o združenem delu takšno povezavo omogoča tudi ob sedanji organizaciji tozdogov v Litostroju. Po podobnem organizacijskem konceptu bo teklo tudi poslovanje veje preoblikovalne tehnike. Tako opredeljena dejavnost pa bo tudi v prihodnje sestavni del proizvodnje in poslovanja Titovih zavodov Litostroj, ki se tako že prilagaja novim pogojem organiziranja in povezovanja svojih dejavnosti v okviru velike delov-

ne organizacije, kar Litostroj tudi bo, ko bodo končane vse načrtovane investicije. V skladu s takšnim konceptom tečejo priprave na zelo široki fronti ne samo za izgradnjo in nabavo opreme, temveč tudi za celotno poslovanje te proizvodne veje v sodelovanju s tozdi, ki sodelujejo pri proizvodnji transportnih vozil, in skupnimi službami.

V zadnjih mesecih smo se zelo intenzivno ukvarjali s tehnologijo, oziroma s tehnološkimi pripravami na proizvodnjo, kar izhaja iz našega prepričanja, da tehnologija s konstrukcijo odločilno vpliva na ceno proizvoda in pa iz odločitve, da osvojimo novo, zelo zahtevno tehnologijo obdelave na numerično krmiljenih strojih. 11 teh strojev, od tega 5 stružnic, 3 obdelovalni centri in 3 vrtno-frezalni stroji so dokončno izbrani in pogodba zanje je podpisana. Prva dva stroja za obdelovalni center CINCINATI in NC stružnica FISCHER bosta prispela k nam že letos jeseni.

Bistvo NC tehnologije je v pripravi, ki se mora izvršiti ločeno od stroja, saj mora stroj čim več obratovati efektivno. Programiranje obdelave in testiranje programov poteka izven delavnice. Čas menjave orodij se skrājša na minimum z avtomatskim menjanjem in prednastavljanjem, čas vpenjanja pa se opravi na

Tanzanijska delegacija (Foto Žlebnič)

GOSTJE IZ TANZANIJE V LITOSTROJU

Zadnje dni preteklega meseca se je v Sloveniji mudila delegacija revolucionarne partije Tanzanije, ki se je kot gost predsedstva CK ZKJ udeležila 11. kongresa ZKJ. Delegacija, ki jo je vodil član izvršnega komiteja Revolucionarne partije Tanzanije SULEJMAN ABDELMURU, je 29. junija obiskala tudi Litostroj. Goste so spremljali še: predstavnik CK ZKJ, predstavnik CK ZKS in sekretar občinskega komiteja ZKS Ljubljana-Siška, tovariš Franc Hribar.

V Litostroju jih je sprejel pomočnik generalnega direktorja tovariš Darinko Kolbl, predsednik DSP tovariš Franc Gregorič, namestnik sekretarja sveta ZK tovariš Mihael Žilavec in drugi.

Po dogovorjenem programu je najprej stekel pogovor. Tovariš Hribar je gostom predstavil občino Ljubljana-Siška ter organiziranost in delovanje organizacij zveze komunistov v občini od osnovnih organizacij do občinske konference ZK. Inž. Kolbl je govoril o Litostroju, njegovem proizvodnem programu, razvoju in raziskovalni dejavnosti, izvozu in o nadaljnji investicijski izgradnji, seveda pa tudi o dosedanjem izvozu naše opreme v Tanzanijo. Do sedaj smo namreč že izdelali in v tej deželi montirali dve Francisovi turbini po 52 MW z regulacijo in žerjavom v približni sedanji vrednosti 3 milijone dolarjev. Inž. Gregorič je gostom pojasnil našo samoupravno organiziranost in delovanje delegatskega sistema, tovariš Žilavec pa delovanje in organiziranost ZK in drugih družbenopolitičnih organizacij v Litostroju. Po prijetnem razgovoru so si gostje ogledali nekatere naše proizvodne hale.

K. G.

To je le nekaj najbolj perečih problemov, o katerih smo govorili na seji. Prav komunisti se

moramo v veliki meri zavzemati, da jih bomo čimprej uspešno razrešili.

Marjan Sigulín

Pripravljalna dela za novo halo TVN (Foto Žlebnič)

Z začetnimi investicijami smo se odločili za koncept rasti, povečanje obsega proizvodnje in stalnega razvoja, ki omogoča ne samo količinske, temveč tudi kakovostne premike in razvoj delovne organizacije, pridobivanje, rast in pretok kadrov. Naši načrti postajajo ambicioznejši, od naše pripravljenosti in sposobnosti pa je odvisna uspešnost njihove uresničitve. Sedaj lahko z gotovostjo rečemo: »ZACELO SE JE!«

Jože Šlander, dipl. ing.

XI. KONGRES ZKJ — JASNEJŠI POGLED V PRIHODNOST IN KORAK V NOVE AKCIJE ZA SOCIALIZEM IN ČLOVEŠKO SREČO!

Vtisi z XI. kongresa ZKJ

O 11. kongresu ZKJ so veliko pisala oziroma poročala vsa javna sredstva obveščanja in tudi v našem glasilu smo v junijski izdaji že pisali o pomenu in nekaterih značilnostih dosedanjih kongresov Komunistične partije Jugoslavije oziroma Zveze komunistov Jugoslavije. Kljub temu ne bo odveč, če danes zapišemo nekaj vtisov s tega velikega in pomembnega dogovora jugoslovanskih komunistov.

11. kongres ZKJ pomeni za jugoslovanske komuniste in za vse jugoslovanske narode in narodnosti korak v nove akcije za še hitrejši razvoj socializma in opredeljevanje poglavitnih nalog za prihodnost. Vsi dosedanja kongresna naša partija so vedno pomenili najgloblje in najpomembnejše do-

govore v posameznih etapah borbe za socializem in s tem za oblast delavcev.

11. kongres ZKJ je bil v času, ko s smelostjo ugotavljamo, da je za nami obdobje izrednega napredka in uspešnega razvoja začrtanih nalog, ki smo si jih zadali že na 10. kongresu ZKJ. To dej-

sivo nas ohrabruje, saj smo tedaj sprejeli realne in jasne politične usmeritve, ki so bile uspešno izvedene v praksi.

To so dejstva, ki nam povedo, da je jugoslovanska samoupravna socialistična skupnost pod vodstvom tovariša Tita kljub mnogim pretresom, ki jih doživlja svet, preživela eno najbolj plodnih, stabilnih in mirnih obdobjev v vseh smereh družbenega razvoja. Delavski razred, združeno delo in delavci smo si na podlagi mnogih bistvenih sistemskih rešitev ustvarili take pogoje za delo, življenje in samoupravno odločanje, da nam je s tem dana najširša perspektiva za prihodnost. To se pravi, da smo na naši pravi — Titovi poti, prav vsi dolžni vložiti ves svoj trud v boljše, večjo produktivnost, organiziranost, znanost, kulturo, obrambo, delegatski sistem, zunanjo politiko in naše samoupravljanje ter v vse drugo, kar nenehno krepi našo samoup-

ravno socialistično skupnost. Osrednja osebnost 11. kongresa ZKJ je bil tovariš Tito. Besede, ki jih je izrekel, nas nenehno združujejo, ne samo nas, temveč mnoge narode sveta, ki se po zgledu naše stvarnosti krepijo in osvobajajo mračne suženjske preteklosti. Titove besede, ki smo jih prav gotovo vsi poslušali ali brali, so globoka analiza naše stvarnosti. Vsi posebno še člani ZK, najdemo

v njih odgovor, ali smo in ali tudi danes delamo pravilno, dobro in dovolj. »Od besed k dejanjem«, je dejal tovariš Tito, »to je naša velika dolžnost povsod tam, kjer sami najbolje vemo in čutimo, da je to potrebno! Če bomo nadaljevali naš boj za znane revolucionarne cilje v praksi, potem je ta boj potrjeno, da so Titove besede, izrečene ob koncu referata, naša resnična moč. K. G.

TITOVE BESEDE

Socialistična, samoupravna in nevrščena Jugoslavija ima trdne in trajne temelje, zanesljive opore za svojo prihodnost.

Moč Jugoslavije je v junaštvu in trdnosti njenih narodov in narodnosti, ki so se kalili skozi zgodovino in vzdržali največje preizkušnje velike osvobodilne vojne.

Moč je v njihovi enotnosti in zavesti, da je ta enotnost v današnjem svetu, v katerem se sila še ni umaknila razumu — pogoj ne le za napredek, temveč tudi za goli obstoj.

Moč je v idejah, ki nas navdihujejo, in ciljih, za katere se bojujemo.

Moč je v delavskem razredu in njegovi odločilni vlogi v družbi, v naših delovnih ljudeh, ki imajo vsak dan več in živijo čedalje bolje, čeprav še niso rešeni mnogih težav in odrekovanja.

Moč je v našem mladem rodu, ki je pridobitve revolucije rađe volje sprejel za svoje in ki ve, da ima za seboj daljše obdobje dela in življenja v svobodi in miru kot katerikoli prejšnji rod na tleh naše domovine.

Moč je v socialističnem samoupravnem sistemu, ki našemu človeku zagotavlja, da svobodno in suvereno odloča o svojem delu in njegovih rezultatih in ki ga varuje pred sleherno obliko izkoriščanja in nasilja, predvsem, kar ovira vsestranski razvoj svobodne človekove osebnosti.

Moč je v široki fronti organiziranih socialističnih sil, na čelu z zvezo komunistov, v avantgardi ne le po idejni opredelitvi, temveč tudi po sposobnosti, da razsvetljujejo poti in perspektive nadaljnjega razvoja.

Moč je v splošni ljudski obrambi, katere udarna sila je jugoslovanska ljudska armada, v kateri se enotno prejemajo idejnomoralna trdnost, borbena usposobljenost in sodobna opremljenost.

Moč je v naši neodvisni in nevrščeni politiki, v tem, da se tudi z največjimi državami pogovarjamo kot enak z enakim, da enakopravno sodelujemo s skoraj vsemi državami sveta.

Moč je v visokem ugledu socialistične in nevrščene Jugoslavije, v položaju, kakršnega si je v mednarodnih odnosih zagotovila le redkokatera država.

Zato z vedrino in optimizmom gledamo v jutrišnji dan. Prepričan sem, da bomo po tem kongresu še z jasnejšim pogledom v prihodnost in še s hitrejšim korakom stopili v nove akcije za socializem in človekovo srečo.

98 NOVIH STANOVANJ

PO TEHNIČNEM PREGLEDU, KI JE BIL KONEC MAJA, SMO 14. IN 15. JULIJA RAZDELILI KLJUČE IN ODLOČBE NOVIM STANOVALCEM. RAZDELJENIH JE BILO SKUPAJ 50 GARSONJER TER 48 ENOSOBNIH STANOVANJ.

Ključke za garsonjere je sprejelo dvajset delavcev iz naslova mladih družin, 10 delavcev iz naslova nizkih osebnih dohodkov,

16 delavcev iz naslova dokončne rešitve stanovanjskega problema, 4 garsonjere pa so dobili delavci z naslova kadrovskih stanovanj.

Novi blok pred vselitvijo (Foto Žlebnik)

Od skupno 48 enosobnih stanovanj je dobilo stanovanja 7 delavcev iz naslova mladih družin, 14 delavcev iz naslova nizkih osebnih dohodkov, 20 delavcev iz naslova dokončne rešitve stanovanjskega vprašanja ter 6 delavcev iz naslova kadrovskih stanovanj.

O tem pa se je v ta blok preselilo tudi nekaj drugih delavcev, ki so le zamenjali stanovanja in tako smo s tem rešili nekaj stanovanjskih problemov.

Iz kupoprodajne pogodbe, ki je bila sklenjena med našo organizacijo in izvajalcem del SGP »Gradbinec« iz Kranja, je razvidno, da smo z novim blokom na Djakovičevi cesti pridobili 3.244,48 m² stanovanjskih površin vrednost celotnega objekta pa je 28.544,935 dinarjev.

Nova stanovanja pomenijo za našo delovno organizacijo velik prispevek k reševanju stanovanjske problematike. Vsem novo vseljenim stanovalcem želimo, da bi se v novih stanovanjih in novem okolju počutili čim bolje, vsem tistim, ki jim ta vselitev pomeni le začasno rešitev stanovanjskega problema, pa želimo, da bi z vestnim delom in varčevanjem čim prej prištedili denar za dokončno rešitev stanovanjskega problema.

Milan VIDMAR

ZA SKUPNI INTERES

(Nadaljevanje s 1. strani)

elektrogospodarske delovne organizacije imajo prav gotovo skupne interese in združile so se v JUGEL, da jih lažje uveljavljajo. Pri tem dajejo očitno prednost svojim »podjetniškim« koristim, na širšo družbeno skupnost in njene interese pa pozabljajo. Tega vtisa se ne moremo ubraniti ob neracionalni uporabi domačih proizvodnih zmogljivosti, niti ob dejstvu, da 4 (!) leta po pričetku razgovorov še ni podpisan tako imenovani »veliki sporazum, ki naj dolgoročno oblikuje odnose med elektrogospodarstvom in domačo industrijo opreme za hidroenergetske objekte in naprave.

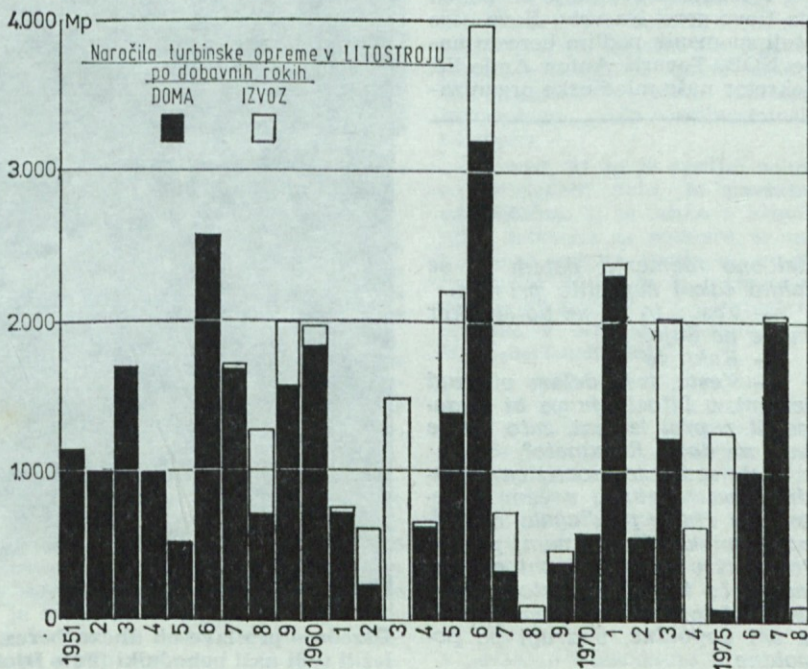
JUGEL in naša industrija pripadata isti družbi, zaradi česar morajo vselej odločiti splošni družbeni interesi. Pri teh pa je prav gotovo v ospredju močna domača industrija kot materialni temelj naše družbe. Ni dovolj, da jo elektrogospodarstvo oskrbuje z električno energijo, moralo bi jo tudi sicer po svojih možnostih podpirati in skrbeti za njeno rast. Zaupanje naročil prvenstveno domačim izdelovalcem opreme in njihovo racionalno vključevanje v realizacijo novih proizvodnih in prenosnih objektov elektrogospodarstva sodita v

ta okvir! Prav posebno velja to za opremo hidroenergetskih objektov, ki bi jo 95% lahko izdelala domača industrija.

LITOSTROJ je s svojo zahtevno po racionalni uporabi zmogljivosti domače industrije na strani splošnih družbenih interesov. Zaradi tega vztrajno zago-

varjamo stališče, da mora samoupravni sporazum med elektrogospodarstvom (JUGEL) in industrijo (JUMEL) dokončno odpraviti dosedanja prakso in odločilno prispevati k lažjemu spoštovanju naših pogodbenih rokovnih obveznosti.

L. Šolc

Bodoči stanovalci čakajo na ključ (Foto Žlebnik)

O AMBULANTI

Ker so nastale nekatere objektivne in neobjektivne težave pri rokih izgradnje ambulante po terminskem planu, saj izvajalec pri določenih delih kasni, smo 12. julija sklicali sestanek, na katerem so bili prisotni: predstavnik družbenopolitičnih organizacij, predstavnik samoupravljanja in predstavnik TOZD IVET ter predstavniki izvajalca GP »Meograd«. Na sestanku so se dogovorili, da bo izvajalec kljub objektivnim težavam, kot so slabo vreme, pomanjkanje cementa na tržišču, dodatno delo in spremembe v projektih, dohitel zamujeno in ambulanto zgradil v roku, ki je določen v pogodbi.

Predlagali smo, da povečajo število delavcev ter da delajo tudi v popoldanskem času, saj bodo le na ta način dohiteli zamujeno. Izvajalec se je obvezal, da bo izdelal podrobnejši terminski plan izgradnje in nas tudi pisмено obvestil o ukrepih, ki jih bo izvedel po našem skupnem sestanku.

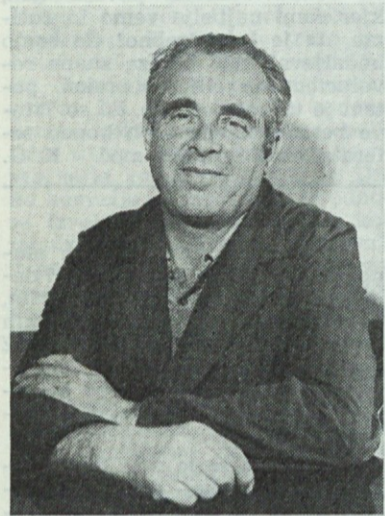
Nujno je, da vseskozi spremljamo izgradnjo ambulante, ker mora biti zgrajena in dana v uporabo do dneva republike, 29. novembra.

Nikola Jug

Pogovor s sekretarji OO ZK

ADOLF STRAKA, sekretar OOKZ TOZD TVN

Sedaj že težko govorimo o novih sekretarjih osnovnih organizacij, saj skoraj vsi to funkcijo opravljajo že nekaj časa, še posebej pa to velja za tovariša Strako. Ze 30 let je član zveze komunistov, še prej je bil že nekaj let član SKOJA, partijske funkcije pa opravlja že 17 let. Ob tem je zelo aktiven tudi na ostalih družbenopolitičnih področjih, saj je že drugo mandatno dobo v republiškem in občinskem zboru združenega dela, član raznih republiških in občinskih komisij,

med drugim je sedaj tudi predsednik samoupravne delavske kontrole v Litostroju. Pravi, da mu je politika hobi in se z njo rad ukvarja, to pa seveda pomeni, da tudi redno spremlja in proučuje tako notranje kot zunanje-politične dogodke.

Po poklicu je ekonomist, sicer pa je glavni planer v TOZD TVN. V Litostroju je že 22 let, pred tem pa je bil aktiven oficir in je v Sovjetski zvezi končal nižjo vojno akademijo tankovske enote. V Litostroju je bil le prvo leto brez družbenopolitičnih zadolžitvev, od tedaj naprej pa jih ima vedno več in vedno zahtevnejše. Čeprav z njimi prevzema tudi vedno težje odgovornosti, ga funkcije ne utrujajo — nasprotno, v pogovoru z njim človek dobiva občutek, da ga ohranjajo celo veliko vitalnejšega. Mnenja je, da so vse te funkcije potreba razvoja današnje družbe, zato jih mora človek tudi zavzeto in odgovorno opravljati.

O osnovni organizaciji ZK v TOZD TVN pa je dejal, da je problematika, ki jo obravnavajo, podobna problematiki v ostalih osnovnih organizacijah, seveda pa so tudi nekatere razlike. TOZD TVN se je šele pred nedavnim osamosvojila, zato je težišče razvoja v razširitvi proizvodnje in v realizaciji in ureditvi odnosov med tozdi. Jeseni pa bo prvi devetmesečni obračun tudi pokazal, kje so napake, ki jih je potrebno odpraviti, in v kateri smeri je potrebno delati naprej.

OO ZK v TOZD TVN je zelo majhna saj šteje komaj 6 članov, vendar tudi celotni kolektiv ni posebno velik — le 48 zaposlenih. Člani so si zadali nalogo, da razširijo svoje vrste, zato bodo v kratkem sprejeli medse tri nove člane, prizadevali pa si bodo povečati tudi število zaposlenih v svoji temeljni organizaciji.

Delo temeljne organizacije in z njo tudi delo ostalih družbenopolitičnih organizacij je vezano na sodelovanje s temeljnimi organizacijami prejšnjega tozda FI, sodelovanje pa želijo razširiti še na ostale tozde. Značilno za delovanje OO je predvsem njena odprtost. Na sestankih, kjer obravnavajo ob proizvodni problematiki tudi notranjo in zunanje-politično situacijo, so vabljeni tudi ostali predstavniki družbenopolitičnih organizacij in delegati, lahko pridejo pa tudi ostali, ki to želijo.

Tovariš Straka meni, da mora biti partija čim bolj odprta organizacija, sprejemljiva za kritiko in čimbolj samokritična. Le tako bo lahko v boju mnenj izoblikovala in uveljavljala svoja stališča, ki bi se lahko ob zaprtosti organizacije izkrivila. S ponosom ugotavlja, da so se ta stališča tudi v praksi izkazala za pravilna, saj vidi uspeh v nekaj generacijah prekaljenih in zavzetih komunistov, ki uspešno delajo pri nas ter na občinskem in republiškem nivoju.

ČAZIM GAZIČ, sekretar OO ZK TOZD Montaža

Tudi tovariš Gazič je bil izvoljen za sekretarja osnovne organizacije lani julija, ob formiranju novih tozdov. Član zveze komunistov je že od leta 1956. Pred prihodom v Litostroj je že bil sekretar v delovni organizaciji »Kuverta«, vendar je bilo tam nekoliko lažje, ker je bila organizacija številčno manjša. Čeprav ima tovariš Gazič ob tej funkciji še dosti drugih, saj je član upravnega odbora, delegat centralnega delavskega sveta, udeleževati se mora raznih koordinacij v tozdu in med tozdi, mu pomeni prav izvolitev za sekretarja osnovne organizacije ZK veliko priznanje za dosedanje 22-letno članstvo v vrstah ZK.

Ta funkcija ob ostalih pomeni eno odgovornost več, na žalost pa gre to prenekaterikrat na račun dela v proizvodnji, kjer dela tovariš Gazič kot monter pri montaži žerjavov in opreme za cementarne. Že od nekdanj so bili sestanki ZK v popoldanskem ča-

su, redno delo v proizvodnji pa je sedaj dokaj olajšano, saj smo v delovni organizaciji tudi večino sestankov prenesli na popoldanski čas.

Osnovna organizacija ZK v TOZD montaža šteje 45 članov, od teh so že letos sprejeli 8 novih — pretežno mladincev. Kadrovska komisija si prizadeva vključevati čim več mladih iz proizvodnje, osnovno merilo pri sprejemu pa je zavzeto in aktiv-

ANEKDOTA

OB SPREJEMU

Nekega dne se je znašel pri tovarišici Mili Grundnerjevi delavec, ki se je želel zaposliti. Dogovorila sta se, da se bo ponovno vrnil tik preden bo začel delati, ko bo opravil vse formalnosti.

Po opravljenem zdravniškem pregledu je prišel nazaj in tovarišica Grundnerjeva ga je vprašala, kje ima delavsko knjižico.

— Ja, delavske knjižice pa ne morem prinesiti, ker jo imam v delovni organizaciji, kjer sem sedaj zaposlen.

— No prav, pa jo prinesite potem, ko boste tam prekinili

no delo na vseh področjih samoupravljanja. Tako sprejemajo nove člane na predlog OO ZK. Vendar pa imajo ravno pri tem v Montaži prav specifičen problem, saj je veliko mladih na terenu po Jugoslaviji in v tujini, kar otežkoča njihovo povezavo in delovanje v družbenopolitičnih organizacijah. To je tudi prepreka mnogim mladim za udeležbo na seminarju, ki ga organizira občina za skupine posameznikov, ki so predlagani za sprejem v vrste ZK. Sestanke OO sklicujejo približno enkrat na mesec, nanje pa povabijo tudi ostale predstavnike družbenopolitičnih organizacij. Organizirali so tudi že dva razširjena sestanka, na katerih so v glavnem obravnavali perečo proizvodno problematiko. To je tudi najpogostejša tema rednih sestankov, poleg tega pa obravnavajo tudi razne samoupravne akte, notranjo in zunanje-politično situacijo, po poglavjih analizirajo študijo tovariša Edvarda Kardelja, razpravljali pa so tudi že o resoluciji 8. kongresa ZKS ter o tezah za XI. kongres ZKJ.

Akcijski program že imajo, obravnavali pa so ga skupno na koordinaciji sekretarjev vseh osnovnih organizacij v Litostroju. Tako je delo osnovnih organizacij ZK enotno in usklajeno ter porazdeljeno po komisijah. Tovariš Gazič se kot sekretar osnovne organizacije udeležuje tudi sestankov sekretarjev na občini, kjer obravnavajo razno problematiko, pozneje pa o teh temah razpravljajo tudi na sestankih osnovne organizacije v tozdu. Demokratičnost in seznanjenost z vsemi perečimi in občasnimi problemi pa je pogoj za uspešno delo organizacije zveze komunistov.

POHOD SPOMINOV IN TOVARIŠTVA

DOBREPOLJE 1978

V petek, 30. junija 1978, ob 15. uri, smo se zbrali letošnji udeleženci »Pohoda spominov in tovarištva«, ki ga vsako leto organizira komisija za LO in DS pri KS ZSMS TZ Litostroj. Smer pohoda je bila Suha krajina—Dobrepolje in udeležba na centralni proslavi v Predstrugah ob dnevu borca, 4. juliju. Letošnja pohodna brigada »Franc Leskošek Luka« je štela 33 mladincev, od tega 12 vojakov iz vojašnice »Boris Kidrič« v Šentvidu. Avtobus nas je odpeljal v Ponikve, kjer smo se udeležili proslave ob odkritju spominke plošče NOB. Nato smo peš nadaljevali pot v Predstruge, kjer nas je že čakalo 6 tabornikov naše taborniške organizacije »Zlatorog«, ki so nam že prejšnji dan postavili tabor. Zvečer smo sodelovali v spoznavnem večeru ob tabornem ognju, ki so ga pripravili borci in mladina iz Vidma.

V soboto dopoldne je bil pohod na Ilove goro. Na vrhu Ilove gore stoji spomenik padlim borcem naše NOB. Tovariš Anton Anderlič, sekretar naše mladinske organiza-

delovno razmerje, potem pa se lahko takoj zaposlite pri nas.

— Veste, to pa ne bo šlo, ker mi je ne dajo.

— Kako to?

— Veste, tam delam v drugi izmeni, v Litostroju pa bi se zaposlil v prvi izmeni, zato mi je tam ne dajo. Razumete?

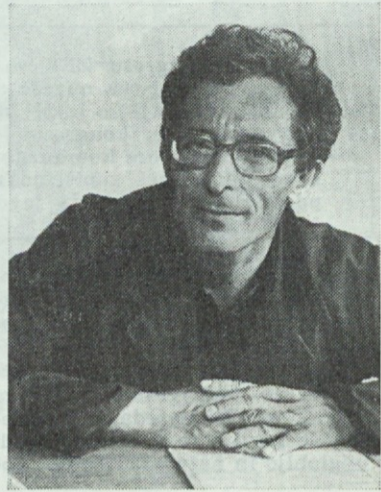
Šele sedaj je tovarišica Grundnerjeva razumela v čem je težava in mu je predlagala, da prinese pol knjižice k nam, pol pa jo pusti v drugi delovni organizaciji, če želi delati istočasno v dveh delovnih organizacijah — v eni dopoldne, v drugi pa popoldne.

želimo vam predstaviti

Aprila se je pri nas zaposlila tudi nova diplomirana pravnica **Bronislava AVBELJ**, ki pa se je medtem že poročila in se sedaj piše **ZALOKER**. To je njena prva zaposlitev, saj je šele malo pred zaposlitvijo končala pravno fakulteto v Ljubljani. Do decembra bo pripravnica, zato sedaj še opravlja pripravniški program, srečuje pa se tudi že s problematiko s pravnega področja. Po končanem pripravniškem programu bo poleg ostalih nalog prevzela tudi problematiko inventivne dejavnosti, s katero se doslej ni ukvarjal še noben pravnik. Tovarišica Avbeljeva pri delu nima težav, v pravni službi pa je naletela na vsestransko podporo in pomoč pri uvajanju na delovno mesto. Delo jo veseli in pravi, da je v Litostroju zelo zadovoljna, mi pa ji želimo, da bo še dolgo tako.

Aprila se je v naši delovni or-

ganizaciji zaposlil tovariš **Vasja KREFT**, in prevzel dolžnosti vodje splošne službe.

Njegovo delo obsega področje zavarovanja, torej skrb za nemoteno delo vratarske, čuvajske, receptorske in gasilske službe, oddelek za PTT promet z vložiščem, kurirsko službo ter področje vojaških zadev in civilne zaščite. V pogovoru je dejal, da je uspešno delo te službe odvisno tudi od sodelovanja s temeljnimi organizacijami, ki morajo tudi same skrbeti za red pri izhodih in odhodih delavcev med rednim delovnim časom in ob koncu delovnega časa. Posamezni tozdi lahko veliko pripomorejo k spoštovanju skupnih dogovorov s svojimi pripombami in predlogi, kar bi vsekakor olajšalo delo splošne službe. To področje dela, ki obsega med drugim tudi skrb za normalno delovanje proizvodne dejavnosti, je vsekakor zelo obsežno in zahtevno, zato želimo tovarišu Kreftu veliko uspehov.

tudi pohodniki »AVNOJ '78«, ki so prav tisti dan prispeli, prisotnih pa je bilo tudi dosti domačinov in vojakov, ki so tam taborili že tri tedne in pripravljali slavnostni prostor za proslavo.

V torek ob 10.30 smo se zbrali na mestu, namenjenem vsem mladinskim brigadam, ki so se udeležile proslave. Nato smo v pohodu odšli pred tribuno, kjer so nas že čakali borci, udeleženci srečanja ZSVS Jugoslavije.

Po slovesni proslavi smo se zbrali v našem taboru na zadnjem kosilu. Po popoldanskem zabavnem delu nas je še čakala vožnja nazaj v Ljubljano. Vsi se bomo udeležili tudi prihodnjega pohoda. Upamo tudi, da bomo pri naših mladincih vzbudili zanimanje za take pohode in da bomo imeli v prihodnje med nami tudi nekaj mladincev iz združenih podjetij strojegradnje.

Mojca Tomšič

Osrednje proslave ob dnevu borca, ki je bila v Dobrepolju, so se udeležili tudi naši pohodniki (Foto Djulović)

NOVI SPLOŠNI AKTI S PODROČJA MEDSEBOJNIH RAZEMRIJ DELAVCEV

NOVA PRAVILNIKA

Medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti pri delu določijo delavci v temeljnih organizacijah z enim ali več samoupravnimi splošnimi akti, ki jih je potrebno do 11. decembra 1978, to je najpozneje v dveh letih po uveljavitvi zakona o združenem delu, uskladiti z določili tega zakona. Tako je potrebno od tega roka uskladiti vse naše splošne akte s področja medsebojnih razmerij.

Glede na aktualnost problematike smo se najprej lotili področja t. im. »ožjih« delovnih razmerij ter odgovornosti pri delu (ki je bilo doslej urejeno s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu). V pravni službi smo pripravili osnutek pravilnika o delovnih razmerjih (ki zajema področja sklenitve in prenehanja delovnega razmerja, razporejanja delavcev, delovnega časa, odmorov, počitkov, dopustov in drugih odsotnosti, varstva žena, mladine in invalidov ter varstvo pravic delavcev) in pa osnutek pravilnika o disciplinski in odškodninski odgovornosti (ki zajema področje odgovornosti delavcev za kršitev delovnih obveznosti ter za povzročeno materialno škodo).

Oba osnutka so že prejeli člani delavskih svetov, ki bodo pripravili dokončen predlog, v pomoč pri obravnavi pa naj podamo najpomembnejše spremembe. Oba pravilnika bosta obdržala v naši praksi že preverjene rešitve, obogatene z zahtevami nove zakonodaje oziroma našimi lastnimi izkušnjami.

PRAVILNIKI O DELOVNIH RAZMERJIH

Za prosta dela in naloge objavimo oglas oziroma javni razpis, pri čemer je javni razpis potreben za delovne naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, za ostale pa oglas. Dela in naloge, ki jih zasledamo z javnim razpisom, je treba pismeno objaviti vsaka 4 leta. Vsaka temeljna organizacija bo sama določila, kateri delavci opravljajo dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, pri čemer naj bo 13. člen osnutka pravilnika le pred-

log za javno razpravo, v kateri naj delavci odločijo o tem, kateri delavci v njihovem tozdu opravljajo take delovne naloge.

Glede poskusnega dela se delavci v tozdu lahko opredelijo, da za opravljanje določenih delovnih nalog poskusno delo ni potrebno, oziroma določijo, za katere delovne naloge je potrebno, pri čemer smo v osnutku predlagali dosedanje prakso, to je obvezno poskusno delo ob prvi sklenitvi delovnega razmerja z izjemami iz 31. člena osnutka.

Zanimiva novost glede delovnega časa je ta, da lahko delavski svet tozda, kadar to omogoča narava in organizacija dela, delavki odobri krajši kot polni delovni čas, če to terjajo koristi otroka.

Precej novosti je pri letnem dopustu. — Tega lahko v določenih primerih koristi tudi delavec, ki v koledarskem letu ni izpolnil pogoja 6-mesečne zaposlitve v temeljni organizaciji. Letni dopust nad 30 delovnih dni pa lahko koristijo po določilih pravilnika delavci, stari nad 50 let, delavci, ki delajo pri virih ionizirajočih sevanj, delavci, ki so delali v tuji deželi s hudimi podnebnimi razmerami, delavci, ki jim je priznan status invalidne osebe po posebnih predpisih, in seveda delavci s telesnimi okvarami.

V osnutku je dodatno predvidena odsotnost z dela z nadomestilom OD v primeru odhoda v JLA, kot tudi podaljšani porodniški dopust za delavko, ki rodi istočasno dva ali več otrok oziroma prizadetega otroka.

Nekaj novosti je tudi pri prenehanju delovnega razmerja. Delovno razmerje preneha, če delavec noče dati pismene izjave (163. člen), če izpolni pogoje za polno osebno pokojnino, če je zaradi svojega neodgovornega

odnosa povzročil ekonomske težave, zaradi katerih delo nekaterih delavcev ni več potrebno (171. člen).

PRAVILNIK O DISCIPLINSKI IN ODŠKODNINSKI ODGOVORNOSTI DELAVCEV

Z novim pravilnikom o disciplinski in odškodninski odgovornosti delavcev, katerega bodo sprejele vsaka zase vse temeljne organizacije in obe delovni skupnosti, bodo uvedene predvsem tiste novosti in spremembe, ki jih zahtevata zakon o združenem delu in republiški zakon o delovnih razmerjih (oba imata to snov urejeno v posebnih poglavjih).

Sicer pa je bilo že sedaj veliko vprašanj ustrezno urejenih v samoupravnem sporazumu in bi jih veljalo le preveriti in dopolniti praznine, ki smo jih ugotovili v praktičnem izvajanju samoupravnega sporazuma.

Zelo dobrodošle in koristne bodo pripombe, ki jih bodo dali delavci in samoupravni organi v predhodni obravnavi, predvsem glede kršitev delovnih obveznosti.

Novost v disciplinskih ukrepih je predvsem denarna kazen, ki sme znašati največ 10% zneska enomesečne akontacije osebnega dohodka in ki se sme izreči le za določene hujše kršitve delovnih obveznosti.

Prenehanje delovnega razmerja se med drugim lahko izreče tudi zaradi izostanka z dela najmanj 5 delovnih zaporednih dni ali nezaporednih 5 delovnih dni v razdobju treh mesecev.

Za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti in za izrekanje ukrepov je pristojna disciplinska komisija, ki ima sicer izvoljenih 6 članov, vendar v posameznem primeru odloča senat v sestavi: predsednik oziroma namestnik, en član, izvoljen izmed delavcev tozda in en član, izvoljen z liste kandidatov, ki jo je potrdil zbor združenega dela. Zoper sklep o izreku ukrepa disciplinske komisije lahko vložita ugovor na delavski svet tozda delavec in predlagatelj v 9 dneh od dneva prejema pismenega odpravka sklepa.

Uvedba in vodenje postopka zaradi kršitve delovne obveznosti zastarata v enem letu, odkar je bila kršitev storjena, izvršitev izrečenega ukrepa pa zastara v 60 dneh od dneva vročitve dokončnega sklepa.

Precej bolj natančno kot doslej bo v novem pravilniku urejena materialna odgovornost.

Škoda, ki jo delavec povzroči temeljni organizaciji, ocenjuje posebna tričlanska komisija za oceno škode, ki jo imenuje delavski svet. Če je povzročitelj pripravljen odmerjeno mu odškodnino poravnati, podpiše o tem izjavo, v kateri je lahko po dogovoru tudi klavzula o obročnem odplačevanju. Če delavec odkloni plačilo odškodnine, sproži temeljna organizacija pred sodiščem združenega dela odškodninski postopek.

Novost, ki jo je vpeljal zakon o združenem delu, je pavšalna odškodnina, ki je lahko v pravilniku določena za primere, ko natančnega zneska škode ni mogoče ugotoviti, ali pa bi ugotavljanje povzročilo nesorazmerne stroške. V osnutku pravilnika so ti primeri naslednji:

za neopravičen izostanek z dela, za zamujanje, za prekinitve dela pred koncem odpovedne dobe, za zastoj pri proizvodnji, za pretiran izmet, za primanjkljaj v skladišču in za zamudo pri oddaji dokumentov. Ti predlogi bodo v javni razpravi vsekakor deležni mnogih pripomb, predvsem zneski, določeni za pavšalno odškodnino. Takšne pripombe so seveda zelo zaželene, saj se s pavšalno odškodnino uvaja nov pojem materialne odgovornosti, s

TRADICIONALNI TABOR NA SORICI

26. avgusta bo na Sorici že tradicionalni tabor, s katerim bomo počastili 31-letnico obstoja naše delovne organizacije. Program bo kot ponavadi pester in zanimiv, zato pričakujemo, da se bo tega srečanja udeležilo kar največ Litostrojcianov.

Ceprav je v soboto, 26. avgusta, prosta sobota, bodo delavski avtobusi na vseh progah vozili normalno in pripeljali ob 7. uri pred tovarno. Organiziran bo tudi prevoz na Sorico za delavce iz Ljubljane in okolice, ki nimajo lastnega prevoza, v osnovnih organizacijah sindikata pa bodo zbirali prijave za vse udeležence.

Na Sorici bo vse pripravljeno za čim bolj prijetno zabavo. Prireditveni prostor bo slovesno okrašen, postavili bodo paviljon za pihalni orkester, plesni oder, mize in klopi ter poskrbeli za dobro ozvočenje. Poskrbljeno bo tudi za pijačo in jedajo, bloke za prehrano pa bomo dobili že pred tem v tovarni.

V kulturnem programu bosta nastopila moški in ženski pevski zbor, ter pihalni orkester, za ples in veselo razpoloženje pa bo poskrbel zabavni ansambel.

Morda bo največ udeležencev pritegnil rekreacijski program, ki ga bo vodil naš veteran tovariš Erman, vključeval pa bo metanje valjarja za ženske, hojo na hoduljah, tek v vrečah in vlečenje vrvi.

Ob koncu pa bo še šaljiv in bogat srečolov, zato nikar ne pozabite pravočasno kupiti srečk.

Tak je torej letošnji program tabora na Sorici. Gotovo se še dobro spominjate prejšnjih, zato smo lahko prepričani, da tudi letošnji ne bo nič slabši. Torej na svidenje 26. avgusta na Sorici!

(Informacije o taboru na Sorici lahko dobite pri predsednikih osnovnih organizacij sindikata v svojih tozdh.)

Konferenca osnovnih organizacij sindikata

katerim še nimamo izkušenj, zato se bo v začetku gotovo pojavilo še precej problemov.

Končno naj omenimo, da bosta oba pravilnika sprejeta v postopku, kot je določen v novem statutu. Ta nov način sprejemanja naj bi v skladu z zakonom o združenem delu omogočil kar najširše vključevanje in vplivanje delavcev, sindikata in drugih družbenopolitičnih organizacij na vse faze postopka. Tako je komisija za spremljanje uresničevanja zakona o združenem delu, že pri pripravi predloga obeh pravilnikov, seznanila z osnutkom vse člane delavskih svetov, družbenopolitične organizacije in druge, ter jih pozvala, da se čimbolj tvorno in zavzeto vključijo v postopek sprejemanja. Ko bodo delavski sveti določili predlog pravilnikov, jih bomo razmnožili in posredovali vsem

delavcem. Na zborih delavcev bodo delavci dajali predloge in pripombe. Posebno vlogo bodo pri tem imele sindikalne organizacije. Po obravnavi na zborih bodo sveti sprejeli dokončno besedilo, ga objavili in obrazložili, katerih pripomb in predlogov niso sprejeli. Sele sedaj bodo vsi delavci dobili v roke dokončno in prečiščeno besedilo obeh pravilnikov.

Oba pravilnika sta eno od najpomembnejših aktov na področju uresničevanja zakona o združenem delu in nas bosta spremljala v naših vsakdanjih medsebojnih razmerjih, zato se vsi potrudimo, da bosta čimbolj odsev konkretnih razmer v Litostroju in hkrati sredstvo za izboljšanje in napredovanje socialističnih samoupravnih organov.

Jana Khalil, in Anton Tomažič

DELO NA PLOŠČADI

Montaža dvigala na ploščadi za pločevinarno (Foto Zlebnik)

Vsi tisti Litostrojciani, ki zaidejo na severno stran prizidka pločevinarne, lahko vidijo, da je na cementni ploščadi postalo dokaj živo. Ploščad je postala skoraj premajhna za številne delavce, ki so se na njej naselili. Trenutno montirajo portalni žerjav. To opravljajo delavci dieselskih motorjev. Žerjav je nekaj časa molel noge navzgor. Zdaj je že obratno.

Večino prostora so založili z materialom in zvarjenci delavci iz PZO. Za njih je ta delovni prostor z ozirom na prostorske težave dragocen. »Terenci«, kot jim pravijo, z veliko naglico izdelujejo elemente za jekleno konstrukcijo TOZD Servisa. O tem smo se pogovarjali s tov. Urbanijo, ki je vodja skupine in ki delo neposredno vodi.

Povedal je naslednje:

»Delo zunaj delavnice je v zadnjem času postalo za naše delavce prav zanimivo. Kljub vremenskim neprilikom in transportu (imajo samo viličarje) uspešno končujemo prvi del konstrukcije. Delamo po planu, ki smo ga zastavili v začetku dela. Ljudje radi delajo in prav pohvalno je to, da je vsak sposoben opraviti vsako operacijo, ki jo delo zahteva. V sedanjem trenutku nas je osem delavcev, ko pa bomo dobili žerjav, se bo število verjetno podvojilo. Za sedaj smo z opravljenim delom lahko zadovoljni. Upamo, na lepo jesen.«

Janez VIRAG

NABIRALNIKI, KI NAJ RAZŠIRIJO DOPISNIŠKO MREŽO

Gotovo je že veliko članov naše delovne organizacije opazilo nove nabiralnike, ki smo jih postavili po vsej tovarni. O tem smo že pisali v enih izmed »Internih informacij«, vendar nabiralniki niso bili izdelani tako hitro, kot smo sprva predvideli. Sedaj so razmeščeni po tovarni, in sicer:

- ob žigosni uri v upravni stavbi (TOZD IRRP),
- v avli Izobraževalnega centra,
- ob žigosni uri v poslopu Servisa,
- na vzhodni in zahodni strani proizvodne hale v pločevinarni,
- na notranji steni vhoda v obdelovalnico,
- na vzhodni strani velike hale montaže turbin,
- ob vhodu v livarno sive litine,
- ob vhodu v livarno jeklene litine,
- ob žigosni uri v upravnih prostorih tozda IVET (trafo postaja).

Upamo, da bodo nabiralniki pripomogli k temu, da boste več dopisovali v naše glasilo. Lahko pišete o vsem, najsi bo o proizvodni problematiki, o zanimivejših dogodkih v vašem tozdu, o kulturnih dogodkih, lahko nam na ta način pošljete tudi anekdote, šale, črtice, pesmi, razne umetniške fotografije, karikature ali kakršnekoli predloge za izboljšanje časopisa ali »Internih informacij«. Lahko pa nam tudi predlagate, o kakšnih temah naj v bodoče pišemo in kakšne članke si želite prebrati v naših informativnih izdajah. Vsekakor pa naj bodo vsi prispevki podpisani in ne anonimni, ker nepodpisani člankov ne bomo objavljali. Mogoče pri pisanju koga ovira bojazen, da pravopisno ali stilistično slabih člankov ne bomo objavljali, vendar naj to ne bo prepreka, da nam člankov ne bi poslali. Tudi če bodo članki v srbohrvatskem jeziku ali z napakami, jih bomo prevedli ali popravili in če bodo primerni za objavo, tudi objavili.

Če želite, lahko označite tudi, kje naj prispevek objavimo — v časopisu ali v informacijah, upoštevati pa boste morali tudi vsebinsko zasnovano obeh informativnih izdaj. Članke, objavljene v časopisu, bomo tudi honorirali.

Informativni center bo skrbel za redno pobiranje člankov iz nabiralnikov in sicer vsak ponedeljek med 12. in 14. uro. Upamo in pričakujemo, da nabiralnikov ne bomo našli praznih, predvsem pa to, da bodo resnično služili svojemu namenu. Torej — novi dopisniki, javte se!

Uredništvo

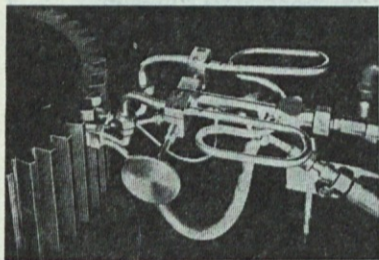
Novi stroji — boljša tehnologija

Nadaljevanje (6)

V zadnjem članku smo pod tem naslovom govorili, s kakšnim zanimanjem in pozornostjo je sledil Litostroj izdelavi zobatih koles. — Ker pa je izdelava zobatih koles tesno povezana s toplotno obdelavo, je prav to tema današnjega članka.

Do leta 1953 smo zobnike samo klasično toplotno obdelovali, pri čemer sta odigrali glavno vlogo 2 operaciji, in sicer: cementiranje in poboljšanje. Pri reduktorjih nasploh je veljalo načelo, naj bo pastorek (manjše kolo) cementiran, kaljen in nato brušen, protikolo, ki ima običajno večji premer, pa poboljšano.

Pri takratni opremi, s katero smo razpolagali v delavnici ozobljenja, pa tudi pečen in ostalih napravah v kalilnici, je bil to pravzaprav edini izhod. Namreč cementiranju — kaljenju zobnikov je sledila še operacija brušenja bokov zob, ker so pri omenjeni toplotni obdelavi nastale sicer majhne, toda nevšečne deformacije predmetov. Nastale spremembe smo odpravili le z brušenjem. Tako imamo v delavnici ozobljenja od vsega začetka dva stroja od švicarske tvrdke Maag in sicer:

Plamensko kaljenje zobatega kolesa po postopku zob po zob s pomočjo butan-propan ali pa zemeljskega plina

model HSS-30 z možnostjo brušenja zobnikov do premera 300 mm ter največjega modula zoba $m=10$, in

model HSS-60, pri katerem se zmogljivost stroja podvoji, in sicer na 620 mm, ustrezno pa se poveča tudi modul na $m=15$.

Za oba stroja velja tudi opozorilo, da teža zobnika pri prvem stroju ne sme biti večja od 30 kg, pri modelu HSS-60 pa 200 kg. Z brušenjem zobnika dosežemo tako točnost in hkrati kvaliteto obdelanih površin, da je s tem zagotovljeno obratovanje reduktorjev brez ropota — šuma.

Pogosto se je izkazalo, da so obstoječe kapacitete na brusilnih strojih za zobata kolesa ozko grlo v delavnici zobatih koles, in da smo se zato morali velikokrat odpovedati zelo zanimivim naročilom. Toda nakup velikih strojev za brušenje zobnikov je sila draga zadeva. Nasploh je brušenje zob drago, ne samo zaradi visoke cene stroja — pač pa tudi zaradi dokaj zamudne operacije. Zato smo začeli razmišljati, kaj lahko storimo na tem področju. Zanimiva je bila informacija, da so nemški industrijalci zaupali visoki tehniški šoli v Achenu nalogo naj najde ekonomičnejši postopek, ki bi zamenjal drag način brušenja zobnikov. Kot izhod iz tega problema so nastali novi postopki: plamensko kaljenje, indukcijsko kaljenje in nitriranje, o čemer bomo v nadaljevanju tega zapisa še govorili. Kot smo že omenili, je bilo leto 1953 prelomno tudi za nas. To leto smo dobili večje naročilo 25 tekalnih žerjavov za Indijo. V pogojih razpisa tega naročila pa je bila postavljena zahteva, da so tekalna kolesa za vožnjo mostu žerjava površinsko kaljena, prav tako tudi zobati venci za pogon vožnje mostu in mačka. Takrat smo za kalilnico po lastnem načrtu sami izdelali napravo za tako imenovano plamensko kaljenje, kjer s pomočjo disous-plina (namesto tega pa tudi butan-propan ali pa zemeljski plin) segrevamo predmet na kalilni temperaturi. Seveda mora kvaliteta materiala ustrezati temu postopku.

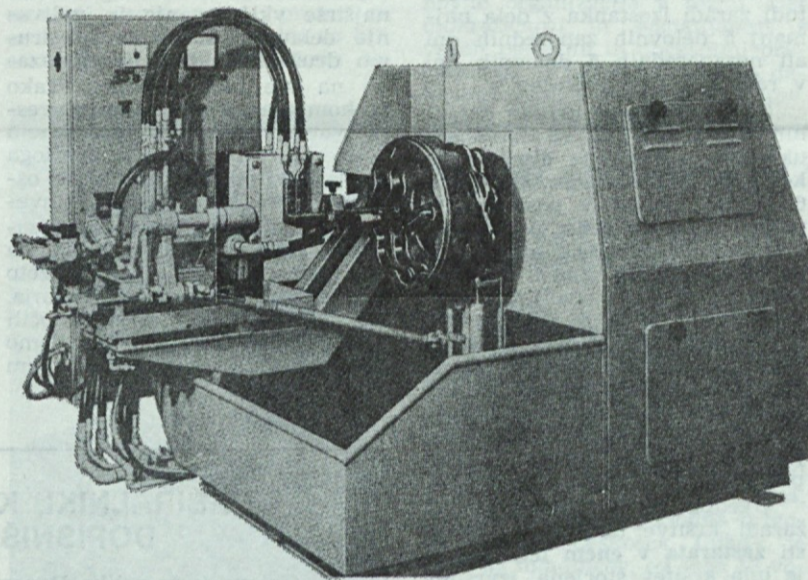
Ta improvizirana naprava je bila izdelana ob izrednem prizadevanju inž. Papeža in inž. Levstika. Kasneje so to napravo za

plamensko kaljenje tekalnih koles in zobnikov prehiteli izboljšani modeli, ki nimajo nobenih pomanjkljivosti. Železarna Ravne na Koroškem je z nakupom ustrezne opreme pri tvrdki Peddinghaus iz Zvezne republike Nemčije sposobna kvalitetno izvajati plamensko kaljenje in v zadnjih letih tudi za naše potrebe uslužnostno plamensko kaliti tekalna kolesa, zobnike in drugo. Manjše zobnike pa pošiljamo na indukcijsko kaljenje tudi v ITAS v Kočevje.

Z namenom, da našo kalilnico opremimo z modernejšimi kalilnimi napravami in da nismo omejeni pri sprejemanju takih naročil, smo kupili napravo za nitriranje, kombinirano z možnostjo plinskega cementiranja. Pri nas še vedno cementiramo po starem postopku s trdimi sredstvi, kot so oglje in posebni granulati za cementiranje, ko z dokaj zamudnim postopkom naogljimo predmet na površini. V prihodnje pa bo kot sredstvo naogljčenja služil zemeljski plin. Ta bo na voljo v tovarni že v drugi polovici letošnjega leta, lahko pa ga nadomesti tudi butan-propan, plin iz mestne plinarne.

V naročeni peči za nitriranje in plinsko cementiranje bomo lahko izvrševali naslednje operacije:

— nitriranje, to je površinsko naogljčenje s pomočjo plin amoniaka NH₃ in

Naprava za indukcijsko kaljenje

— cementiranje s pomočjo zemeljskega plina ali butan-propana.

Pri uporabi dušika (N₂) — zaščitnega plina pa bomo lahko opravili še te operacije: svetlozarenje, normaliziranje in direktno popuščanje v kadi za olje.

Kapaciteta peči se meri po prostornini retorte, ki je iz prokrona jekla in ki ima take mere: maksimalni premer retorte znaša 1100 mm in največja dolžina predmeta je lahko 1800 mm. S pečjo smo naročili dve retorti, od katerih bo ena služila za nitriranje, lahko pa jo bomo uporabili tudi za žarenje do temperature 800°C. Pri prehodu iz nitriranja na žarenje bo treba obvezno izprati retorto z dušikom, s čimer bomo odstranili kisik. Druga retorta je namenjena cementiranju, istočasno pa bo služila tudi za normaliziranje in poboljšanje, to je za dela pri temperaturah preko 800°C, a največ 1050°C.

Tehnološki postopek bomo lahko vnaprej planirali in programirali, kar pomeni, da se bo postopek odvijal avtomatsko brez prisotnosti delavca. Delovna temperatura je vedno konstantna in tako je »človeški faktor« izločen.

Nekako do leta 1955 sem bil pogosto priča, da so se naši konstruktorji obračali na vodstvo kalilnice z vprašanjem, kateri material naj izberejo za ta ali oni

strojni del. To je povsem razumljivo, saj je bilo potrebno vedeti, kakšne materiale imamo v skladišču na zalogi in katere toplotne — kalilniške operacije lahko opravimo glede na opremo, ki jo imamo. Često se srečamo z izrazi, ki predstavljajo toplotno obdelavo jekla: žarenje, poboljšanje, cementiranje, kaljenje. Znotraj teh glavnih delovnih operacij pa je veliko podrobnih — specifičnih postopkov, saj na primer pod žarenje spada difuzijsko žarenje, normaliziranje, žarenje na mehko, žarenje za odstranjevanje notranjih napetosti in še kaj.

V zvezi s tem nam je sedanjí delovodja kalilnice, tovariš Novak, odgovoril na nekaj vprašanj. Katera od zgoraj omenjenih delovnih operacij je najpomembnejša. Prav vse. To pa zato, ker je delež maloserijske proizvodnje, ki ima ponavljajoča se dela, v primerjavi z ostalim zelo majhen. Individualna proizvodnja, predvsem v tako pestrem programu, kot ga ima Litostroj, ne more zanemariti niti ene toplotne operacije.

Ali bi lahko iz vašega delovnega področja omenili sodelavce, ki so obogatili vaše znanje za uspešno opravljanje del v kalilnici?

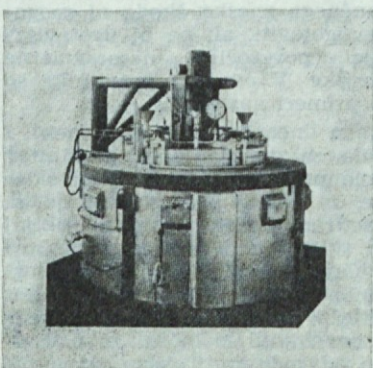
Kar je starejših Litostrojčanov se gotovo vsi še spominjajo mojstra Mirka Ogrizka, ki je prišel v tovarno med prvimi po njeni ustanovitvi. Njemu gre zahvala, da smo vpeljali obeleževanje jekla s pomočjo različnih barv. Pred vojno je bil skladiščnik v Mariboru pri znani češki tvrdki plemenitih jekel »Poldi«. Ko je leta

1954 odšel k Tomosu, je njegovo mesto zasedel tovariš Gvido Kavčič.

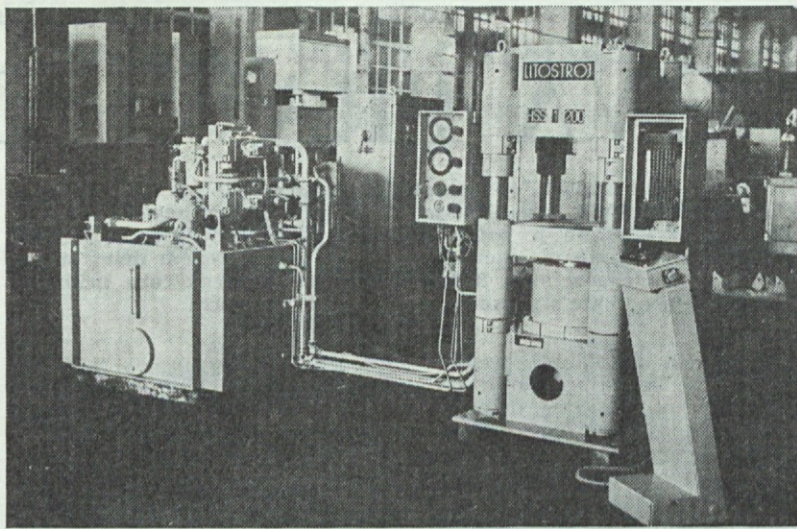
Za njim pa sem prišel jaz. Od obeh sem se veliko naučil. Pogosto smo se pogovarjali, da bomo zbirali posebne primere strokovnega značaja in velikega pomena, ki nam bodo napotilo za toplotno obdelavo.

Lahko naštejete nekaj primerov, ki so zanimivi še danes?

Da, npr. regulacijske igle pri Peltonovih turbinah, kjer so preseki zelo različni in zahtevajo posebno pazljivost pri toplotni obdelavi, pa odkopna dleta za zračne pištole, ki jih rabimo za čiščenje ulitkov in podobni primeri, itd.

Globinska peč za nitriranje in plinsko cementiranje

Hidravlični utiskovalnik HSS-1-200... za UNIS-POBEDA Goražde (Foto Zlebnik)

Preoblikovalna oprema na razstavi

Stroji in orodje so izrednega pomena za gospodarstvo vsake dežele, saj so tesno povezani z ekonomskim razvojem in vsesplošnim napredkom. Na 4. mednarodni razstavi BIAM 78, ki je bila v Zagrebu od 5. do 10. junija, je razstavilo 340 proizvajalcev strojev in orodij iz 19 držav na 40 tisoč kvadratnih metrih preko 5 tisoč proizvodov.

Tu so potekali tudi dogovori o proizvodno tehnološkem in poslovnem sodelovanju, spoznavali smo posamezna tržišča in srečevali nove poslovne sodelavce.

Program razstave BIAM '78 obsega orodne stroje za obdelavo kovin z deformacijo in za odrezovanje, orodne stroje za posebne namene v proizvodnji motorjev, vozil, lokomotiv in vagonov, elektronskih naprav, ladij, letal itd...

Na razstavi so jugoslovanski razstavljalci prikazali na 2600 kvadratnih metrih več kot 100 strojev. Med njimi je vidno mesto zavzela DO Litostroj, ki je na 210 kvadratnih metrih razstavila 10 strojev iz proizvodnega programa TOZD PPO. Lepše pripravljene izdelke iz programa realizacije za mesec junij so krenili na nekoliko daljšo pot do kupca. Odločitev, da bomo prikazali izdelke iz rednega proizvodnega ciklusa, nas je sicer omejila, da bi prikazali tudi najnovije dosežke na področju preoblikovalne opreme, toda prav zaradi tega se je povečala delovna vna vseh, ki so razstavo pripravljali. Dosežen rezultat je bil zelo dober, razstavni prostor je bil lepo pripravljen in

je zbudil splošno zanimanje in priznanje jugoslovanskih in tujih proizvajalcev in porabnikov tovrstne opreme.

Razstavili smo naslednje stroje:

- HVO-2-400, za vlek;
- HVO-2-630, za utiskovanje;
- HVC-2-100, za vlek;
- HPS-1-100, za preoblikovanje;
- HPCN-1-10, za sestavljanje delov s silo;
- PMPK-3-16/630, za oblikovanje in obrezovanje;
- PMPK-3-10/400, za oblikovanje in obrezovanje;
- DMKh-400 M, za tlačno litje;
- MPRT-1500/2, za razrezovanje;
- MPRT-1000/4, za razrezovanje.

Vsak, ki si je razstavo ogledal, je lahko opazil, da so stroji in orodja iz dneva v dan bolj avtomatizirani, programirani, elektronsko vodeni. Gospodarsko bolj razvite dežele so na tem področju vsekakor mnogo opravile. Zelo pomembno je, da tudi domači proizvajalci sledimo temu napredku, nekateri z licenčnimi posli, Litostroj pa, kot je že mnogokrat dokazal, z lastnim znanjem.

Gvido Colja

Ali so vam s tehnično dokumentacijo posredovani vsi podatki, po katerih izvajate toplotno obdelavo?

Na voljo imam le podatke, ki so navedeni na risbi — npr. pripis na risbi se glasi: poboljšati na 80—100 kp/mm². Da bi dosegli optimalni rezultat 100 kp/mm², moramo za napuščanje, ki je v mejah 550 do 700°C, uporabiti najustreznejšo temperaturo. Prav v tem je odgovornost kalilnice, da daje najboljše rezultate pri najmanjšem škartu. Pri važnejših naročilih pa me kličejo na posvet v projektivnorazvojni oddelek, da toplotno obdelavo točno precizirajo.

Naogljčenje površine s klasičnim cementiranjem zaradi visoke temperature pri kaljenju povzroči večje ali manjše deformacije predmeta ter je nasploh počasno in drago. Kakšne so trenutne možnosti na tem področju?

O plamenskem kaljenju smo v tem članku že govorili. Naj omenim, da je bilo na zadnjem simpoziju v Strugi ob Ohridskem jezeru letos posvetovanje, ki je bilo med drugim posvečeno tudi indukcijskemu kaljenju. Seznanili so nas, da si indukcijsko kaljenje močno utira pot ter da je po nepreverjenih informacijah že 38 jugoslovanskih tovarn vpeljalo ta način kaljenja. Pri tem ima iz-

redne zasluge »Inštitut za elektroniko in vakuumsko tehniko« iz Ljubljane, ki izdeluje opremo in generatorje za to delo. Za nas je posebno važno, da je mogoče z njihovimi napravami kaliti zobnike z modulom $m=36$, kar pomeni, da so tu zaobseženi tudi največji zobati venci za cementne mline. Namesto plamenskega kaljenja se vse bolj uveljavlja indukcijsko in po mojem mnenju je naš nadaljnji korak nakup take naprave za Litostroj. Posebna vloga pa je namenjena tretjemu načinu površinskega naogljčenja, to je nitriranju. Ker se ta proces izvaja pri temperaturi 550°C, ne pride od deformacij predmeta in zato po toplotni obdelavi ni nujno brušenje zob. S tem se izognemo nakupu dragega stroja za brušenje zobatih koles. Na koncu moram povedati, da je v prvem planu nakup peči za nitriranje. Da bo peč polno izkoriščena, bo opravljala še operacijo plinskega cementiranja. S tem se bomo izognili zamudnemu klasičnemu postopku. Kasneje bomo lahko nabavili še eno peč.

V nadaljevanju je tovariš Novak nakazal izredno prostorsko stisko v sedanjih prostorih delavnice. Zato pričakujemo, da se bo ob širjenju tovarne našel tako prepotrben prostor za kalilnico.

A. Levstek

PREDSTAVLJAMO VAM:

Predstavništvo Beograd

(3. nadaljevanje)

»Obljuba dela dolg«, pravi slovenski pregovor, zato tudi v tej izdaji našega časopisa nadaljujemo z zapisom razgovora, ki smo ga imeli s sodelavci našega predstavništva v Beogradu. Naša želja je bila, da se bolje spoznamo med seboj, predvsem pa, da predstavimo naše beograjske sodelavce celotnemu kolektivu Litostroja.

Kot smo zapisali že v majski izdaji našega časopisa, je v našem predstavništvu v Beogradu zaposlenih 8 sodelavcev, ki organizacijsko spadajo v TOZD Prodaja, tovariš Radovan Popović, dipl. pravnik, pa je v predstavništvu kot pravni svetovalec generalnega direktorja in spada v DS SSP. Danes vam predstavljamo dva sodelavca, in sicer: Radovana Popovića in Miljenka Milanovića. Obema smo postavili pet enakih vprašanj:

Radovan Popović, dipl. pravnik

Miljenko Milanović

1. Kakšne so vaše delovne naloge in opravila v predstavništvu Beograd?

2. Ali ste zadovoljni s svojim delom, vodstvom in s tem, da ste v Litostroju?

3. Ali ste dovolj obveščeni o dogodkih v matičnem podjetju v Ljubljani?

4. Ali veste, kdo je predsednik vašega delavskega sveta, sindikata, samoupravne delavske kontrole in sekretar OO ZK?

5. Ali želite kaj posebnega povedati za bralce našega časopisa?

Tovariš Radovan Popović je dipl. pravnik in pravni svetovalec pri generalnem direktorju. V predstavništvu in s tem tudi v Litostroju je že tretje leto.

1. Moje delo je pravno zastopanje Litostroja v pretežnem delu Jugoslavije (razen Slovenije in dela Hrvatske). Kakor drugod, tako tudi v Litostroju nastajajo primeri, ki se obravnavajo na sodiščih. Na teh obravnavah zastopam interese Litostroja. Prav tako zastopam Litostroja tudi pri drugih organih in organizacijah.

Moje delo je tudi pravno svetovanje, predvsem ob sklepanjih pogodb. Zato velikokrat pridem v Ljubljano, kjer skupaj z drugimi sodelavci uprave in prodaje sodelujem s pravno-komercialnimi nasveti in svetujem ukrepe in predloge za reševanje mnogih zadev.

Kadar imam več časa, proučujem razne nastale spore, da jih kasneje v primeru razprave bolje poznam.

Prav tako sodelujem pri oblikovanju samoupravnih splošnih aktov, ki so posebno pomembni za Litostroja, saj se poslovno povezuje na primer v JUMEL, JUMEL itd. Veliko pravno zahtevnih vprašanj pa rešujem tudi v okviru PREDSTAVNIŠTVA Beograd.

2. Zelo sem zadovoljen z delom, ki ga opravljam za Litostroja, nabral sem si že veliko izkušenj. Čeprav sem v Litostroju le dobra tri leta, lahko rečem, da sem ponosen na to, da sem Litostrojan, saj so naši izdelki znani po vsem svetu.

3. Menim, da bi bili lahko boljše in hitreje obveščeni o zadevah, ki se dogajajo v Litostroju pa tudi v predstavništvu, če bi

vzpostaviti hitrejši pretok obvestil v obeh smereh. Predvsem bo potrebno vzpostaviti trdnije in doslednejše obveščanje v samoupravnem in družbenopolitičnem smislu. Jaz sicer veliko potujem v Ljubljano in vse potrebno izvem zaradi moje pravniške ravednosti.

4. Poznam vse tovariše, ki v DS SSP opravljajo našete samoupravne in družbenopolitične funkcije. Prav tako moram že zaradi svojih delovnih dolžnosti vede-

ti za vse odgovorne tudi na nivoju delovne organizacije in drugih tozdov.

5. Moja velika želja je, da bi Litostroja dosegel še večji razvoj, ker je pomemben del naše družbene skupnosti. Delavci v predstavništvu pa bi morali vzpostaviti s kolektivom v Ljubljani še tesnejše družabne vezi, kar bi prispevalo k boljšemu delu litostrojkih delavcev v Beogradu.

Miljenko Milanović je strojni tehnik, v Litostroju je od 4. 12. 1974. Mnogi Litostrojčani so se z njim spoznali že nekaj let prej, ko je kot predstavnik ladjedelnice »TITO« iz Beograda prihajal v Litostroja nadzorovat in prevzemat ladijske dieselske motorje. To sodelovanje je bilo tudi povod, da se je kasneje v letu 1974 zaposlil v Litostroju v predstavništvu Beograd.

1. V predstavništvu opravljam dela glavnega komercialista pre-

težno za TOZD prodaja, v mnogih primerih pa tudi za TOZD Nabava. Delo, ki ga opravljam, je zelo pestro, široko in zanimivo, saj zajema skoraj celo področje naše države.

2. Zaradi dinamičnih in raznovrstnih opravil ter velikih možnosti za ponudbe in prodajo naših proizvodov z veseljem opravljam svoje delo. Lahko rečem, da sem tudi v ostalih pogledih zadovoljen. Čeprav nas je tu v Beogradu le devet delavcev, lahko rečem, da smo Litostroj v malem. Prav tu, v glavnem mestu Jugoslavije se stekajo mnoga pota jugoslovanskih potrošnikov proizvodov, ki jih izdeluje Litostroj.

Mislím, da je Litostroj v jugoslovanski strojogradnji vodilna delovna organizacija za proizvodnjo investicijske opreme, saj je v treh desetletjih obstoja v veliki meri prispeval k vsestranski izgradnji jugoslovanskega gospodarstva, obenem pa je vedno izpolnil družbene obveze in potrebe. Tudi razvoj in sedanje stanje samoupravnih odnosov v Litostroju je lahko vzgled mnogim delovnim organizacijam po vsej Jugoslaviji, zato sem ponosen, da sem Litostrojčan.

3. Delovanje našega predstavništva tu v Beogradu postaja iz dneva v dan zahtevnejše. Prav poslovne informacije, ki so pri našem delu potrebne, pa prepočasno ali pa sploh ne prihajajo v zadostni količini iz Litostroja, zato mislim, da bo potrebno organizirati dnevno medsebojno izmenjavo vseh potrebnih informacij, seveda tudi samoupravnih in družbenopolitičnih.

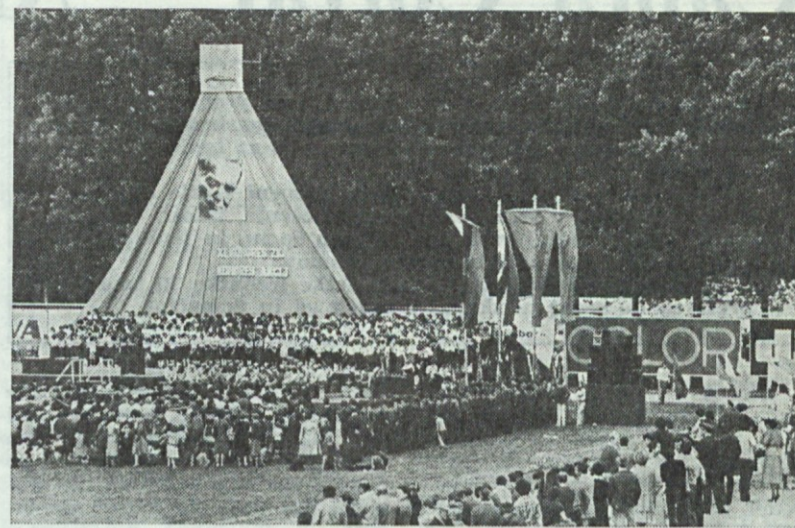
4. Moram priznati, da prav vseh naštetih tovarišev res ne poznam, pa tudi menjajo se nekateri funkcionarji pogosteje. Vem, kdo je predsednik DS, sindikata, ne poznam pa novega sekretarja ZK in predsednika samoupravne delavske kontrole. Ob prvi priliki bom seveda tudi to storil. Odgovor na to vprašanje potrjuje, da je moj predlog za temeljitejšo obveščanje utemeljen.

5. Moja velika želja je, da vzpostavimo z matičnim podjetjem v Ljubljani čim tesnejše stike in sodelovanje.

Mi smo tu v Beogradu v središču dogajanja mnogih ustanov in organizacij, kot so zvezna gospodarska zbornica, zvezni organi oblasti, mnoga predstavništva in združenja, s katerim mora naše predstavništvo stalno ali občasno sodelovati. Zato je nujna vzpostavitev takih stikov med predstavništvom in Litostrojem, da bomo vse medsebojne informacije vodili tako, kot to narekujejo sedanje potrebe.

K. G.

OBČINA ŠIŠKA JE PRAZNOVALA

24. junija je bila ob Sori v Medvodah osrednja prireditev ob praznovanju šišenskega občinskega praznika. Prireditelj je bila združena s slavnostnim zasedanjem delegatske skupščine in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Delegatom je spregovoril predsednik skupščine SRS tovariš Milan KUČAN. Podeljene so bile tudi vsakoletne nagrade občine Šiška. Sledil je bogat kulturni program

V tednu praznovanja pred občinskim praznikom je nastopil s svojim koncertom tudi pihalni orkester Litostroj, ki je prejel plaketo občine Ljubljana-Šiška za uspehe na področju kulture (Foto Rozman)

Izlet na Češko

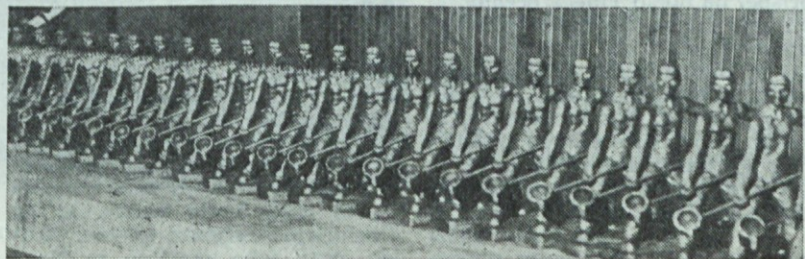
Skupina 45 turistov iz ZPS je od 25. junija do 2. julija pod vodstvom tovariša Adolfa Štrake obiskala rekreacijski turistični center v Červeni, ki je last strojne tovarne »RON« iz Milevskega in je oddaljen od tega centra okrog 10 km.

Kljub slabemu vremenu, ki smo ga imeli v Avstriji, saj je noč pred tem na Malih Turah zapadel celo sneg, smo srečno prispeli do češke meje. Pregled potnih listov je trajal malo dalj časa kot pri nas, vendar so bili do nas vsi prijazni in tudi cariniki nam niso

delali težav. Tako smo po 12-urni vožnji srečno prispeli v Červeno, kjer smo se nastanili in večerjali ter šli k počitku.

Prvi večer so nas seznanili s programom našega bivanja na Češkem ter z načrtom za izlete oziroma ogleda znamenitosti. Plan je bil dvojen — tako za primer hladnih, kot tudi toplih dni, ki pa jih v času našega bivanja na Čehoslovaskem na žalost ni bilo.

Tako smo si v ponedeljek dopoldne ogledali mesto Pisek, popoldne pa še njihovo strojno tovarno. V torek smo odšli na daljši

izlet do gradu Konopka. Izlet je bil zelo zanimiv, vendar za naše starejše potnike precej naporen. Dobre volje ni zmanjkalo in ta se je še stopnjevala med kosilom v neki restavraciji, kjer so nam postregli z znanimi češkimi knedlički. Tu nam je povedal veliko zanimivosti o Čehoslovaski naš češki prijatelj František Andjel ter ostali, ki so bili že večkrat v tej deželi.

V sredo smo se odpeljali v glavno mesto ČSSR Prago. Tu smo stanovali v kampu, kjer so hišice nadomeščali pravi veliki dvoposteljni sodi. To je bilo zelo zanimivo za nas, posebno za tiste, ki smo bili v Pragi prvič. Po nastavitvi smo si ogledali mesto in obiskali nekatere trgovine, po večerji pa smo imeli prosto za ogled mesta in za zabavo.

Četrtek je bil zelo naporen, kajti ogled Prage zahteva veliko hoje in potrpežljivosti. Veliko je bilo tudi ostalih turistov, posebno pri glavnih znamenitostih, kot so mestna ura, vladne stavbe na Hradčanih, stari most nad Vltavo.

Po skupni večerji smo odšli še v najbolj znano pivnico na Če-

škem — k Fleku, kjer je bilo tudi veliko drugih turistov iz Slovenije. V pravem prijateljskem vzdušju so odmevale slovenske in češke pesmi.

Petek je bil ponovno zelo pester, posebno za žene in dekleta, ki so nakupovale po Pragi. Obiskali smo še letališče ter nekaj časa opazovali pristanke in vzlete potniških letal. Na povratku v Červeno smo zavili še do gradu Orlik in tako zaključili glavni del ogledov turističnih zanimivosti v enem tednu.

V petek zvečer po vrnitvi iz Prage so nam v Červeni pripravili posebno večerjo, kjer smo pekli klobase na ognju, nato pa skupaj s Čehi zapeli. Ob zvokih zabavnega ansambla smo se na koncu tudi zavrteli, tako se je pesem in raganje nadaljevalo — pozno v noč. Ta večer bo ostal nam in članom še dolgo v lepem spominu.

Ob koncu našega enotedenskega bivanja na Čehoslovaskem smo se našim gostiteljem zahvalili za prijetne dni, oni pa so nas povabili, naj jih drugo leto spet obiščemo.

A. Straka

Cabra Corral — Argentina

Ime hidroelektrarne Cabra Corral sem prebral na izdelovalnih nalogah, ko sem kot samostojni konstruktor v konstrukciji skupaj s sodelavci izdeloval načrt za funkcijski preizkus turbine in lopute v tovarni.

To ime, prevedeno v naš jezik, pomeni Kozje dvorišče, nam pa vzbudi v srcu veselje, presenečenje, žalost, vsakdanost, pa domotožje vseh nas, ki smo še tu, in tistih, ki so svojo nalogo že opravili in se vrnil domov.

Skušal bom opisati vse lepe in težke trenutke, ki smo jih preživeli do sedaj tu skupaj s sodelavci in domačini.

Sele po sklepu delavskega sveta TOZD OB, da bom lahko zamejnjal tovariša Janeza Požarja v Argentini, so se mi začela tresti tla pod nogami. Tedaj sem se zavedel, da se bliža dan, ko se bom moral za dalj časa posloviti od družine, svojcev, od sodelavcev in domovine. Velika uteha mi je bila odločitev, da po preteku treh mesecev pride za menoj tudi moja družina.

Bilo je megleno jutro. Meglenih jutur je v Ljubljani veliko in za mnoge je tako jutro navadno. Prav to jutro 11. 2. 1977 je bilo zame nenavadno. Ko sem se vzpenjal po stopnicah v letalo, mi je srce razbijalo v prsni in v oči so mi privrele solze. Let do Beograda je bil udoben, vendar je na letališču deževalo. Moja prva pot je bila do litostrojskega predstavništva v Beogradu, kjer so me lepo sprejeli in me pospremili na argentinsko ambasado, kjer sem dobil vstopno vizo za bivanje do 30 dni v Argentini.

Naslednji dan zjutraj ob 9.30 sem odletel iz Beograda v Dubrovnik, kjer smo kmalu po carinski kontroli odleteli naprej proti Rimu. V letalu sem sedel, po mojem mnenju, z nekim kurirjem iz italijanske ambasade, ki je imel s seboj veliko torbo s pečatom.

Kljub mojemu slabemu znanju italijanskega jezika sva izmenjala nekaj besed. Polet do rimskega letališča je trajal 1 uro in 45 minut. Na carinski kontroli so me nekaj časa zadržali in listali po nekem spisku. Izgleda, da nisem bil na spisku in so me spustili. Nato sem za vsak slučaj počakal na prtljago, čeprav sem jo prijavil do Buenos Airesa. Vsaj ta dan me sreča ni zapustila. Moj kovček je prišlo po traku brez nalepke za Buenos Aires! S pičlim znanjem jezika sem ga komaj spravil nazaj v skladišče. Prijavil sem se argentinski družbi in počakal v Rimu celih 10 ur.

Ob 23. uri in 30 minut smo se po pregledu osebne prtljage vkrkali v boeing 747 jumbo-jet. Letalo je v notranjosti razdeljeno v tri predele in sprejme 350 potnikov. Najprej smo leteli v Madrid, kjer smo eno uro počakali v tranzitu, nato pa odleteli čez veliko lužo. Ob meni je sedel Italijan Luigi, ki je potoval v Buenos Aires in potem v Bolivijo. Letalo se je dvignilo na 10.000 m in letelo s hitrostjo 900 km/h. Leteli smo ponoči. Let je bil čudovito miren. Postrežba v letalu pa izredna. Prvič sem okusil argentinsko vino. Z Luigijem sva se pogovarjala o vsem. Ni mogel verjeti, kako je odprta meja med Jugoslavijo in Italijo. Rekel mi je: »Oprostite, slišal sem, da se pri

vas še vedno tepejo za italijanske najlonske nogavice in srajce! Bil sem malo prizadet in presenečen samo trenutek, nato sem brskal po pičlem zakladu besed in mu povedal vse najlepše o naši domovini.

Najbolj me je presenetil argentinski jezik »castellano«, ko sem poslušal sopotnike. Mislim, da mi bo šlo tako lahko kot z italijansko, saj sta si jezika sorodna. Na žalost nisem razumel niti besede. Tudi kasneje mi je to povzročalo težave, posebno pri takem delu kot je montaža.

Težko sem pričakoval dan. Končno smo se z višine zazrli v bistro vodo Atlantika. Majhna kot igračka je bila ladja pod nami, ki je ubirala isto pot. Nebo je bilo jasno in brez oblaka. Sonce smo počasi dohitevali. Ure smo premaknili za štiri ure nazaj, ko smo zapustili valove Atlantika in preleteli Brazilijo. Pod nami so se vrstile rdeče reke in redka manjša naselja, skrbno negovani nasadi kave in čaja.

Pristali smo v Sao Paolu. Po krajšem pristanku sta nas čakali še dve uri poleta do Buenos Airesa. Skupno smo leteli od Rima do Sao Paola preko sedemnajst ur in prispeli v Buenos Aires ob 14. uri po lokalnem času. Po odvzemu potnega lista in osebni kontroli sem stopil na carinsko kontrolo, kjer pa nisem imel težav. Ob izhodu me je čakal inž. Kulenović, ki me je takoj prepoznal in me odpeljal v hotel.

O ARGENTINI

Dežela meri 4.031.096 kvadratnih metrov in sega od dela tropskega pasu do Antarktike. Zračna črta od severa do juga je dolga približno 3600 km, zračna črta od vzhoda do zahoda pa 1700 km. Argentina je redko naseljena, saj šteje 25 milijonov prebivalcev, od tega 12 milijonov prebivalcev živi v glavnem mestu Buenos Airesu in okolici.

Ozemlje republike je razdeljeno na 24 provinc. Od teh sta na severu provinci Salta in Jujuy, ki merita skoraj toliko kot Jugoslavija.

Hidroelektrarno Cabra Corral gradijo v provinci Salta, 90 km južno od glavnega mesta Salta.

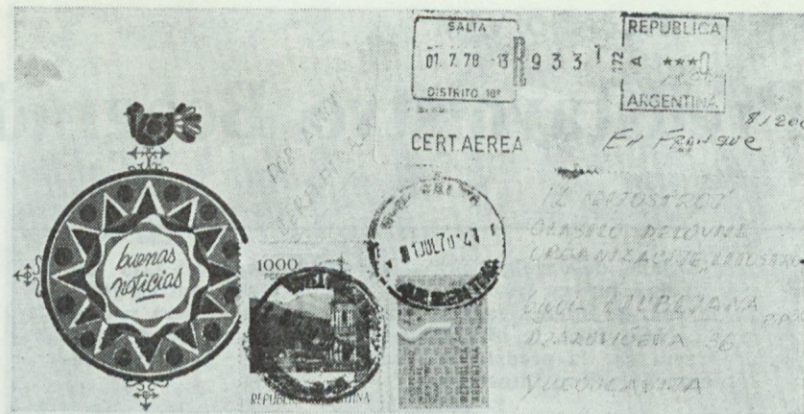
Zanimivo je tudi morje — Atlantik, ki s svojimi sijajnimi plažami v okolici mesta Mar del Plata privabijo tisoče turistov iz dežel Severne Amerike in Evrope. Plaža Mar del Plata je dolga okoli 300 km. Ob obali je poznan ribolov na morske pse z ribiškimi priborom. Nikakršne kontrole ni tudi za lov.

Razpisano je samo dovoljeno število uplenjenih živali.

Na severu gojijo veliko tobaka, vinske trte in sladkornega trsa. Klima na severu je suha, le v poletnih mesecih se dvigne vlaga do 100%. Najnižji odstotek vlage pa smo imeli 24%.

Področje Srednje Argentine imenujejo La Pampa. Tu je veliko vlage in gojijo pšenico, riž ter veliko živine. Južni del Argentine je razdeljen na razsežne farme, kjer je sosed do sosed oddaljen po več 100 km. V glavnem gojijo ovce. Področje južnih provinc — Neugnen, Rio Negro in Chubut imenujejo ameriško Švico. Gorovje in podnebje je podobno našemu alpskemu svetu. V teh predelih so naseljeni naši rojaki in Nemci. Po vsej deželi pa žive kreoli, mešanci med Španci in domačimi Indijanci. V nekaterih predelih pa so še vedno indijanska plemena. Na severu je velika emigracija iz Bolivije in Čila. V glavnem pa presegajo število prebivalstva potomci Špancev in Italijanov.

Buenos Aires (po naše »dober zrak«) je večmilijonsko mesto, z glavno industrijo v okolici, tako da ime »dober zrak« ni več umestno. Dolge kolone vozil onesnažujejo zrak, reke, ki se zlivajo v Atlantik, pa onesnažujejo vse morje. Mesto je po onesnaženosti podobno evropskim, razlikuje pa se po arhitekturi. Vsa mesta v Argentini so grajena po istem načrtu. Ena ali dve ulici delita mesto na polovico ali na četrtine. Te ulice so navadno dvosmerne. Vsaka naslednja ulica je oddaljena od druge za 100 m. Razdalja med eno in drugo ulico se imenuje ena kvadra. Vsaka ulica je enosmerna, torej enkrat lahko zavije levo, drugič desno in zopet levo. Orientacija je torej zelo lahka: če si po desnem pravilu počakal vozilo, ki je prišlo z ulice z desne,

Prejeli smo pismo iz Argentine...

veš, da v naslednji kvadri pride vozilo z leve strani in imaš prednost. Prometnih nesreč je zelo malo, saj v tako križišče pripelje vsakdo zelo oprezno. V centru mesta je park, kjer je navadno mestna hiša in katedrala. Značilno za vso Argentino je, da glavno mesto posnemajo vsa provincialna mesta in tudi druga naselja so zgrajena po sistemu kvader.

Parki so skrbno urejeni. V glavnem parku v vseh mestih je spomenik osvoboditelja San Martina. General San Martin je leta 1816 osvobodil Argentino španskih in angleških kolonialistov.

O BUENOS AIRESU IN LET NA GRADBIŠČE

Z inž. Kulenovićem sva naslednji dan po mojem prihodu v Buenos Aires odšla v ulico Tucuman, kjer ima predstavništvo Ingra. Tu sem se seznanil z našo rojakinjo tovarišico Vero in tovarišem Čučičem, ki delata v tem predstavništvu. S tovarišem Čučičem sem potem odšel na policijo. Zahvaliti se moram nekemu našemu rojaku Mozetiču, ki je v Argentini »izumil« prstne odtise z vseh deset prstov. Težava je bila tudi v tem, da prstne odtise jemljejo na policiji v 12. nadstropju,

kjer ni vode. Policijski uslužbenec mi je iz steklenice zlival vodo na roke, pa sem vseeno prišel v hotel ves zamazan. Najbolj me je začudilo to, da sva z inž. Kulenovićem lahko šla ven po polnoči. Takrat se v glavnem mestu šele začne vrvenje po ulicah. Obiskala sva ulico, kjer je drug ob drugem kar dvainpetdeset kinematografov.

Naslednji dan me je inž. Kulenović spremil na lokalno letališče in čez dve uri in pol smo že pristali v Salti. Na letališču me je pričakal inž. Pepič s soprogo. Pot do Cabra Corrala vodi skozi naselja in zadnje naselje Moldes je oddaljeno 30 km od elektrarne.

Vedno mi bo ostal v spominu prvi pogled na jezero in pregrado. Spodaj, globoko v kanjonu je stala nedokončana strojnica, v bližini pa je bilo veliko število zabojev z opremo. Vseh zabojev je bilo 98, od teh jih je precej razvrstil tovariš Požar.

Ze v prvih dneh sem naletel na težave zaradi jezika. V hiši Ingre, ki sta jo skupno zgradila Rade Končar in Litostroj, sva »grizla« španske besede s tovarišem Staroveškim, ki je prispel na gradbišče 15 dni pred menoj kot nadzornik za opremo tovarne Rade Končar.

Andrej Trebše

V JUŽNOPACIFIŠKIH ALPAH

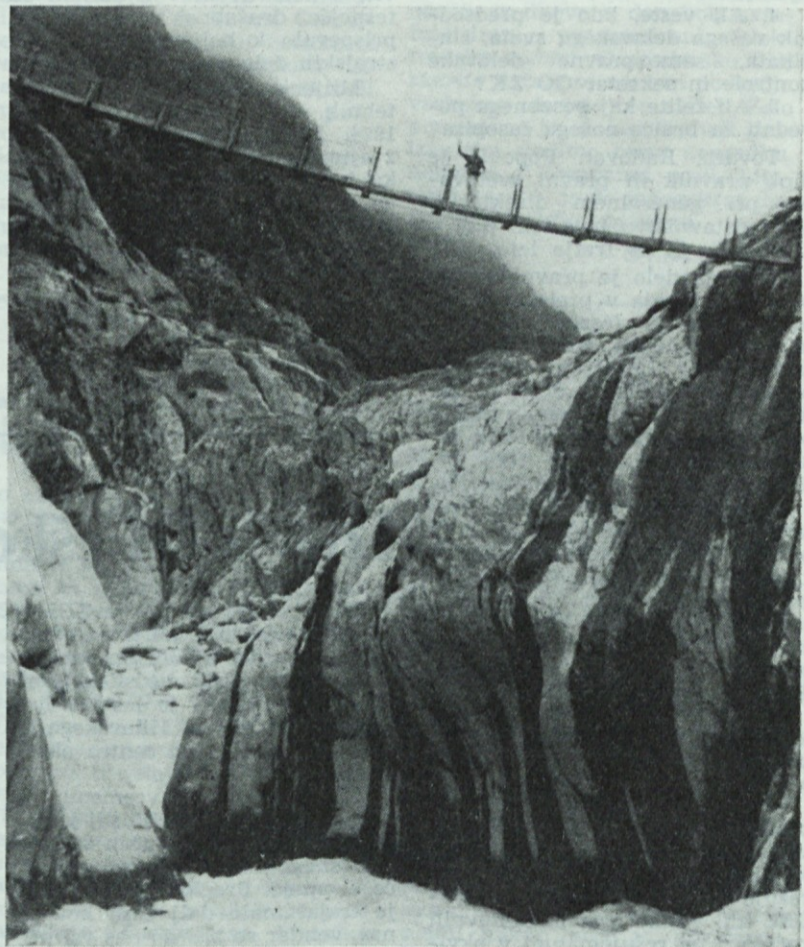
V dežju do prve koč

(Drugo nadaljevanje)

18. novembra ob štirih zjutraj smo se z dvema avtomobiloma odpeljali proti zahodu. Peljali smo se mimo jezera Hawea in Wana-ha, ki sta po svoji lepoti sicer sicer lepa, vendar ledeno mrzla, saj sta pritek ledenikov. Prispeli smo v narodni park Arpiring, od koder smo nadaljevali pot čez prelaz Hoast in prišli v čudovito pokrajino, ki je pravo nasprotje vzhodni strani. Po lepi asfaltni cesti smo se vozili skozi park, kjer smo lahko opazovali nizko pobeljena pobočja vrhov Alp. Kar neverjetno se mi je zdelo, da sega vegetacija tako daleč v sneg in sem imel občutek, da uspeva pomešana skupaj s snegom. Še pravi čas so Novozelandčani proglasili to področje za narodni park, saj bi preveliko naseljevanje to pokrajino slej ko prej uničilo. Na splošno velja za vse tri narodne parke (narodni park Mt. Cook, Westland in narodni park Aspiring) prepoved najmanjše spremembe narave razen visečih mostov in posameznih koč. Imel sem priložnost videti že veliko lepih predelov po svetu, vendar še nikoli nisem videl tako lepih gozdov, poraščenih z večbarvnimi rastlinami in mahom. Zato tudi upravičeno pravijo Novi Zelandiji dežela kontrastov.

Preko prelaza Hoast smo prišli v mestece Hoast, kjer smo zavili proti severu in proti narodnemu parku Westland. Občutek, da sem prispel na obalo Tihega oceana, je bil zelo čuden. Še malo se mi ni zdelo verjetno, da sem ob morju, saj ni bilo nobenih velikih hotelov in vrveža, značilnega za obale našega morja. Narava sameva, le veliki valovi, primerni za ski-surfing (jadranje na valovih, ki je tod zelo popularno), se valijo eden za drugim na obalo.

Od tod smo spet zavili skozi gozdove proti zasneženim poboč-

Na poti do prelaza Copland je bilo treba prečkati veliko potokov in brzic (Foto Stokelj)

jem Coplanda. Čeprav smo čisto od blizu že lahko videli sneg, me je vegetacija živo spominjala na tropske predele. Težko bi naštel vse vrste drevja, v teh neprehodnih gozdovih pa je zelo značilno drevo neke vrste palme, ki ga imenujejo »zeljnata glava«. Drugo, prav tako značilno za Novo

Zelandijo, je drevo »drevesna praprot«, ki zraste tudi do 10 m visoko. Praproti je več vrst, nekatere vrste dosežejo celo 60 m višine. Zanimive in prelepe so tudi razne ovijalke, ki skupaj z večbarvnim mahom ustvarjajo fan-

(Nadaljevanje na 11. strani)

Fantastični grebeni ledenikov, ki nezadržno drsijo proti morju

SREČANJE PO DVAJSETIH LETIH

23. JUNIJA, NATANKO PRED DVAJSETIMI LETI, SMO KONČALI IKS V LITOSTROJU. PO TOLIKEM ČASU SMO SE PONOVRNO ZBRALI PRED IC LITOSTROJ TAKRATNI ABSOLVENTI, UČITELJI IN VZGOJITELJI

Teško smo si zamišljali, da je minilo že toliko let, odkar so se za nami zaprla šolska vrata takratne IKS. Veliko nas je bilo, ki smo se po tolikih letih prvič srečali in zato ni čudno, da se med seboj nismo takoj spoznali. Na srečanje so prišli sošolci iz vse Slovenije in iz tujine. Zbralo se nas je 31 takratnih učencev ter 11 učiteljev in vzgojiteljev.

Direktor IC tovariš Premelč nas je povabil v kinodvorano in nam zaželel veselo dobrodošlico. Na kratko je opisal razvoj centra v teh letih. Pri poslušanju so nam misli nehote uhajale nazaj, ko smo na teh sedežih poslušali osnovne napotke za življenje. Vsak je pri sebi obudil spomin na šolske klopi, na trud, delo učencev in vzgojiteljev ter si naredil obračun, kako je vse to koristno uporabil v življenju. Nehote smo razmišljali, kaj vsem nam je nudila poklicna šola, in to kljub takratnim skromnim sredstvom. Šola nam je dala trdni temelj za življenje, na katerem smo vsak po svojih zmožnostih zgradili svojo bodočnost.

Na poklicni šoli smo se usposobili v spretno ročne delavce, kar dokazuje naše vsakdanje delo. Strugarji, ključavničarji, livarji, modelni mizarji — absolventi IC so iskani ne samo v Litostroju, ampak tudi v svetu. S splošno izobrazbo, ki smo si jo pridobili v šoli, pa smo lahko svoje načrte in želje uresničevali tudi pri nadaljnem šolanju in strokovnem izpopolnjevanju. Takratni skromni učenci, predvsem iz kmečkih in delavskih družin, smo po dvajsetih letih na delovnih mestih, ki jih uspešno obvladamo — od specializiranega dela, privatnega sektorja malega gospodarstva do vodilnih delovnih mest. Za marsikaj doseženega v tem obdobju se moramo zahvaliti prav IKS in predvsem našim učiteljem in vzgojiteljem.

Po končanem razgovoru nas je tovariš Premelč povabil na ogled Izobraževalnega centra. Na poti smo bili presenečeni nad tem, kaj vse se je v tem času spremenilo. Takratna kinodvorana je danes sodobna strojna delavnica. Ročne delavnice so povsem na novo organizirane in opremljene, rezkalci imajo svoj prostor, opremljen z novjšimi stroji. Kovačnica je dobila prostor v obnovljenem prizidku in s tem omogočila varilecem boljše pogoje za delo.

Prizidek, ki ga je zgradilo Združeno podjetje ISKRA v sodelovanju z Litostrojem, je še popestrilo dejavnost centra, ki danes usposablja tudi vrsto elektro poklicev. Tudi število učencev, ki se sedaj šola v centru, nas je presenetilo. V primerjavi s številom učencev pred dvajsetimi leti se je to več kot podvojilo. Modelni mizarji pa so bili presenečeni, da njihove delavnice ni več. Ko smo zapuščali šolo, smo ugotavljali, da smo bili zadnja generacija, ki je prebivala v barakah. Takratni prostori so bili

izredno skromni v primerjavi z današnjim domom učencev. Naše misli so preletele čas, ko smo zmrzovali v barakah, na posteljah s slamaricami in preganjali podgane. Prostori za učenje so bili pretesni in marsikatera noč je bila potrebna, da smo lahko v miru narisali programe in izdelali naloge za šolo.

Po ogledu centra smo odšli na družabno srečanje v gostilno ROGOVILC. Ob večerji smo si imeli toliko povedati, da nam je čas prehitro minil. Po šolskih dnevnikih smo ugotovili, da nas je bilo v 3. razredu 1958. leta, 62, od tega jih je ostalo v Litostroju do danes 16 oziroma četrtina. 14 sošolcev je v tujini in to v Svici, Franciji, Nemčiji, Švedski in celo v Kanadi. Ostali so raztreseni po Sloveniji od Gorice do Kočevja. Večino pa jih je ostala v ljubljanski regiji.

V razgovoru smo ugotovili, da poleg osnovnih poklicev, za katere smo se izučili, danes mnogi opravljajo dela in naloge učiteljev, profesorjev, ekonomistov, direktorjev, komercialistov, diplomiranih inženirjev, tehnologov, obratovodij, delovodij, rav-

Veliko smo si imeli povedati (Foto Udovč)

nateljev šole in privatnih obrtnikov. Večina pa je le ostala zvesta svojemu poklicu oziroma se izpopolnila v svoji stroki.

Veselo razpoloženje ob večerji se je stopnjevalo iz ure v uro, vendar je bilo teh nekaj uric po tolikih letih premalo, da bi si lahko povedali vse.

Ob poslavljanju smo sklenili, da se bomo odslej srečevali vsakih pet let. Dogovorili smo se, da srečanje ob 25-letnici organizirajo Štajerci.

Tone Zupančič

LEP VEČER MED ABSOLVENTI ICL

V petek, 23. junija 1978, so se v gostilni Rogovilec v Črnučah zbrali absolventi litostrojske šole, ki so leta 1958, to je pred 20 leti, uspešno zaključili šolanje in se zaposlili na raznih delovnih mestih v tovarni.

Na to srečanje so povabili tudi vse takratne svoje učitelje in predavatelje. Med njimi smo bili tudi trije sedaj že upokojeni učitelji praktičnega pouka, ki smo to povabilo na srečanje sprejeli s posebnim zadovoljstvom.

Takratni učenci so danes že moške in so postali strokovnjaki svojega dela in poklica. Mnogi izmed njih so vidni družbeni delavci, mnogi zavzemajo visoka in odgovorna mesta v litostrojskem kolektivu. Z vsemi temi smo se prav prijetno pogovorili in obudili spomine na nekdanje dni.

Za to povabilo na prijateljsko srečanje nekdanjih učencev se v imenu vseh upokojenecv prav lepo zahvaljujem in želim vsem še veliko uspehov pri njihovem ustvarjalnem delu v litostrojskem kolektivu.

Škerl Vinko

Udeleženci NOB v Mostecu

Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je srečanje udeležencev NOB iz Litostroja v rekreacijskem centru Mostec, 30. junija 1978, lepo uspelo. Vabilu se je odzvalo 83 vabljenih, s katerimi so bili tudi njihovi zakonci, tako da je bilo število udeležencev in slučajnih gostov res precejšnje.

Za slavnostni del programa je na srečanju poskrbel litostrojski pevski zbor, ki je izpolnil celoten kulturni program s pesmimi iz repertoarja mešanega in moškega pevskega zbora, člani pevskega zbora pa so recitirali tudi nekaj pesmi.

Slavnostni govornik na srečanju je bil tovariš Ivo Sabol, ki je v imenu družbenopolitičnih organizacij sindikata in vodstva de-

lovne organizacije pozdravil vse prisotne. Poudaril je, da dan borca praznujemo delovni ljudje širom po domovini, čeprav v različnem obsegu in obliki, vendar z isto vsebino in idejo. Vedno znova oživi spoznanje, da se revolucionarna izročila NOB in ljudske revolucije nikakor niso izživelja v oboroženem boju. Spoznanje, da so lastnosti, ki so oblikovale naše borce in celoten boj za narodov obstanek in za pravično družbeno ureditev, tudi danes eden od najpomembnejših pogojev za uspešno premagovanje vseh ovir, preizkušanj in težav na poti graditve samoupravne socialistične družbe, uspešnega gospodarskega in socialno družbenega razvoja. Poudaril je, da proslavljanje dneva borca nikakor ni samo proslavljanje preteklosti, ampak da proslavlja in bogati vse družbene dejavnike in posameznike za uspešnejše uresničevanje vseh tistih političnih, gospodarskih, kulturnih in socialnih nalog, ki tudi v prihodnje zagotavljajo naš svoboden, enakopraven, samoupravni socialistični razvoj, kar sta potrdila tudi kongresa ZKS in ZKJ. Ob koncu svojega govora je tovariš Sabol vsem borcev čestital ob njihovem prazniku in jim zaželel prijetno počutje v zelenem kotičku Šiške.

Dušan, kaj to smo delali za zaključni izpit?

Uspela krvodajalska akcija

Ob krvodajalski akciji, dne 8. 7. 1978 smo litostrojski krvodajalci ponovno dokazali svoj human odnos do vseh znanih in neznanih bolnikov, ki jim bo naša kri lajšala trpljenje in vrnila zdravje. Na transfuzijskem zavodu se nas je zbralo 279. Od tega je darovalo kri kar 270 naših delavcev.

Število je prijetno presenetilo organizatorje in delavce zavoda, ki so bili prisiljeni okrepiti odzveno ekipe. Nekoliko več gneče je bilo takoj po 6. uri, ko se je v čakalnico zavoda zgrnila množica darovalcev iz treh avtobusov in še tistih, ki so prišli peš ali s svojim prevoznim sredstvom. Toda, ko so ekipe pričele z delom v popolni zasedbi, je tudi gneča popustila. Na zavodu smo bili sami Litostrojski, znanci iz tovarne, zato so ure čakanja hitro minile, saj dobre volje, pikrih in šaljivih pripomb ni zmanjkalo.

TOZD DS	Število zaposlenih	Število darovalcev
TVN	50	7
PUM	672	81
IVET	312	30
OB	683	58
SSP	205	16
PZO	272	19
MONT	346	23
NAB	109	7
PROD	151	9
PFSR	80	4
IRRP	269	12
PPO	70	3
ZSE	162	6
PT Servis	69	1
ICL	—	1
OA	—	1

Z ozirom na število zaposlenih je iz zgornje razpredelnice razvidno, da so bili najbolj prizadevni delavci iz tozda Proizvodnja transportnih vozil in naprav, za njimi

delavci tozda Proizvodnja ulitkov in modelov, na tretjem mestu pa so delavci TOZD Investicije, vzdrževanje, energetika in transport. Med darovalci je bilo 36 takih, ki so se ojunačili in prvič darovali kri, dr. Edo Tepina pa jo je tokrat daroval že šestosemsetič.

Kot skromno priznanje litostrojskim darovalcem je komisija za socialna vprašanja in družbeni standard pri konferenci osnovnih organizacij sindikata Litostroj dala v izdelavo značko krvodajalcev Litostroja, ki jo je prejel vsak udeleženec te akcije.

Ob krvodajalski akciji 8. 7. 1978 smo ponovno naleteli na dokaz, da se krvi ne da plačati in Moldes je oddaljeno 30 km od elektrarne. Vedno mi bo ostal v da darovalci kri darujejo iz svoje notranje potrebe in želje pomagati sočloveku. Udeleženci krvodajalske akcije, ki so prišli na odzvezem po 10. uri in so z izhodnico lahko dokazali, da so delali do 9. oziroma 10. ure, so bili po pravilniku o dodeljevanju solidarnostnih pomoči upravičeni do denarnega nadomestila. Od 52 upravičencev se je nadomestilo odpovedalo kar 36 darovalcev in sicer v korist mešanega pevskega zbora, ki je tako prejel 1550 din. Člani pevskega zbora se ob tej priliki darovalcem za podarjeni znesek najlepše zahvaljujejo.

Vrsta naših krvodajalcev se je z zadnjo akcijo ponovno povečala in prepričani smo, da število ne bo upadlo. Danes se lahko pohvalimo že s 1037 krvodajalci, ki so člani delovnega kolektiva Litostroj.

Magda Kreft

Izredno uspešne krvodajalske akcije se je ob »veteranih« udeležilo tudi veliko mladih krvodajalcev (Foto Žlebnik)

Za zabavo je na srečanju poskrbel ansambel Veseli Šentvidčani, ki ga sestavljajo Matevž Strlič (trobenta), Mitja Kajfež (klarinet), Ivan Križman (bariton), Miro Repič (kitara), Tone Novak (harmonika). V Mostecu pa se je predstavil okrepljen še s pevcem in pevko, ki sta poskrbela, da je bil tudi zabavni del programa pester. Ansambel nas bo zabaval tudi na taboru Litostrojsčanov na Soriški planini in ob tej priliki bo njih in njihovo glasbo lahko spoznalo še več naših delavcev.

Srečanje je lepo uspelo in želja mnogih udeležencev je, da ga prihodnje leto ponovimo.

Komisija za socialna vprašanja in družbeni standard pri konferenci osnovnih organizacij sindikata Litostroj, ki je bila pokrovitelj srečanja, pa se za ta uspeh zahvaljuje pevcem, pevkom in recitatorjem litostrojskega pevskega zbora ter njihovemu vodji tovarišu Primožu Cedilniku ter ansamblu Veseli Šentvidčani.

Magda Kreft

Glasilo delovne organizacije Titovi zavodi Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5500 izvodov. — Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Stanislav Bradeško, dipl. inž., Milan Vidmar, Janez Oprešnik, Vukoslav Živkovič, Leopold Šolc, dipl. inž., Hrabroslav Premelč, Janez Stražisar, dipl. inž., Milan Jurjavčič, inž. in uredniki.

Odgovorni urednik Karel Gornik, urednik Marjana Habicht, tehnični urednik Estera Lampič.

Telefon uredništva 556-021 (n.c.) interna 202, 246 — Poštna plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska Tiskarna Ljubljana.

Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

Vreme in gobe

Zdaj, ko je za nami že dobra polovica turistične sezone z vso svojo muhasto spremenljivo oblačnostjo, krajevnimi plohami in soncem na obroke, bi že mogli potožiti, da tako slabih poletnih dni že dolgo ni bilo, saj se do jeseni komaj še lahko nadejamo kakih bistvenih sprememb.

Ne bi rad zašel med vreme-narje, saj že sicer glede svoje resnosti ne uživam posebnega zaupanja, vendar naj napišem besedo dve tudi o tem.

Vsi naši programi letovanj, izletov, potovanj, obiskov in hoje v gore so prirejani za lepo sončno vreme. Nikoli in nikjer še nisem slišal, da bi med turističnimi uslugami kdo ponujal recimo zagotovljeno najmanj enkrat tedensko deževanje, čeprav vemo, da tak dežek v pasji vročini lahko pomeni izjemen blagoslov za očiščenje ozračja kot tudi za sprostitvev raznih psihičnih napetosti.

Tako torej za čas našega dopustovanja pričakujemo samo sonce in smo strašansko nejevoljni, če je potem vse drugače. No, v počitniških domovih in v vikendih slabo vreme ne more tako hudo pokvariti razpoloženja, kot se to zgodi v gorah, kjer se v najboljšem primeru pohlevnemu dežju pridruži še veter, da o bliskanju in grmenju, sodri, mrazu, viharju in podobnih spremljevalcih planinskega popotovanja sploh ne govorimo. V takih okoliščinah, ki jih otežuje še skrb za lastno in morda še prijateljevo ali sopotnikovo varno stopnjo, je užitek v resnici malo.

Prijetno se spet počutiš, ko si ponovno na suhem, preoblečen, ob toplim čaju v koči, zavetišču ali planinskem domu, do katerega si se povzpeli, morda po več urah hoje.

Neredko pa se zgodi tudi, da veter razpodi meglene oblake in

se izza njih kot na zlati kočiji pripelje sonce ter z bogato lučjo obsije umito pokrajino in se prav v tem soncu radostno strese drobna cvetka ob poti, v travah na skali, zamežika, na široko spet odpre oči in pozdravi: »O, dober dan!«.

Kaj pa še čakate, gremo v hribe...!

Kako globoko seže v srce toplota takih trenutkov! Kot dragoceno darilo dobre matere Narave so — plačilo za žrtev, zaupanje, ljubezen.

Varni v delavskih rokah

Na obrambni dan smo se pripravljali nekaj časa: na razrednih urah, pri pouku biologije, zgodovine, zemljepisa in v krožku prve pomoči. Sprejeli smo razne naloge, določili kurirje, higienike, pionirja, ki bi nudila prvo pomoč pri nezgodah, člane kulturniške skupine in prometnike.

V soboto, 3. junija, smo se polni pričakovanj zbrali pred šolo mnogo prej, kot je bilo potrebno. Učenci A izmene smo odšli v učilnice, učenci B izmene pa so se zbrali na šolskem igrišču.

Tišino, ki je vladala v razredu, je prerezal oster glas sirene. Zračni napad! Brž smo stekli brez zastojev iz učilnic na določeno zborna mesto na igrišču. Le učenci 5. b razreda so ostali v učilnici, ker so bile stopnice poškodovane.

Kaj sedaj? Na pomoč so nam pritekli reševalci civilne zaščite iz Litostroja. Vsem je zastal dih. Urno so se »prebili« v učilnico k učencem, odprli okno, na okensko polico namestili drsno platno in ga spustili iz II. nadstropja na igrišče. Le kaj bodo s tem, smo se spraševali. Platno so prijela močne delavske roke in že se je spustil reševalec v modri obleki. Dokazal je vsem, da je spust varen in da lahko začnejo z reševanjem. Takoj za njim se je spustil reševalec s Smiljo v naročju — ostalim v spodbudo. Zagledali smo tudi reševalce z ranjenim učencem. Spretno sta pristala na zemlji. Reševalci so ranjenca položili na nosila in rešilni avto je v nekaj sekundah odbrzel. Po drsnici so se drug za drugim spuščali še ostali učenci. Med učenci na dvorišču so se slišali pritajeni glasovi: »Bodo vzdržali? Ne bodo izpustili drsnice? Se ne bo izmaknila od okna?« pa je vsem odgovoril odločen glas: »Le poglejme te močne delavske roke! Vsak dan dvigujejo, prekladajo železo, pa bi odpovedale sedaj? Le brez skrbi, moj očka je tudi med njimi!«

Spust iz II. nadstropja sta zaključila razrednik 5. b in ravnateljica naše šole. Vsi smo zaploskali.

Zares, reševali so nas s skrbjo in ljubeznijo. Spoznali smo, da nas varujejo, ko se tega niti ne zavedamo.

Sproščeno smo odšli v Mostec, novim nalogam naproti. Preživeli smo lep, srečen dan.

Hvala vam delavci iz Litostroja za vso skrb, ljubezen in pomoč, ki ste nam jo radi izkazali!

Anastazija Babič,
učenka 6. b razreda
osnovne šole Hinko Smrekar

POPRAVKI

V zadnji, junijski številki časopisa je prišlo do nekaj neljubih napak, ki jih želimo sedaj popraviti, istočasno pa se tudi opravičujemo vsem prizadetim.

V članku HE FORMIN »B« in HE PERUČICA 7 V PREIZKUSNE POGONU, ki je bil objavljen na prvi strani, bi morali v prvem stavku napisati, da je elektrogospodarstvo Jugoslavije spet bogatejša za 118,5 MW, ne pa za 118,5 kilovatnih ur.

Do napake je prišlo tudi na peti strani v članku IZDELKI, KI ZAPUŠČAJO TOVARNO, kjer smo pod spodnjo sliko pomotoma napisali Gonilnik za Zakučac, pravilno pa je Gonilnik za ZVORNIK.

Omenimo naj še zadnjo napako na strani enajst, kjer je pri ČESTITKAH v tiskarni izpadla številka 5. To torej pomeni, da so tovariši Feliks AŠ, Ivan BOKAL, Anton GLAVAN, Ivan KREK,

Takrat je pozabljen nadležni dež, utrujenost, pot v megli in vse druge težave — ostane pa spoznanje, da je vse lepo samo še lepše, če smo si vsaj nekaj tega v resnici tudi sami s trudom zaslužili.

Tako sem razmišljal, ko smo na dan planincev ZPS tisto junijsko soboto hodili gledat na vrata sorškega doma, kdaj se bo spraznila neizčrpana akumulacija v oblakih, ki je vztrajno pljuskala od zgodnjega jutra naprej. Okrog poldneva je le toliko pojenjalo, da smo jo stisnili na Možica.

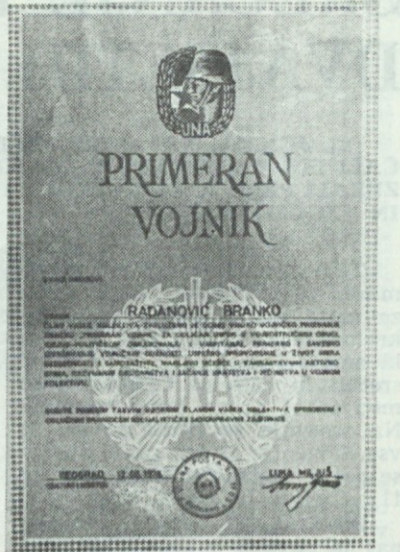
Bilo je lepo, lepo tako, da sem šel gor dvakrat tisti dan. In da je bilo še lepše — naslednji dan še enkrat! Tokrat v pravljicnem soncu.

Zato pomislite in zares hodite v gore ob vsakem vremenu — zagotavljam vam, da boste hodili tudi v soncu in bo veselo vaše srce.

ETO

POHVALA LITOSTROJU — VZOREN VOJAK

Na naslov Titovih zavodov LITOSTROJ je prišlo priznanje, ki nam ga je prislužil naš delavec Branko RADANOVIĆ s svojim vzornim vedenjem med služenjem vojaškega roka. Branko je sicer zaposlen kot strugar v TOZD Obdelava, rojen je bil v Trstenici pri Derventi, končal pa je našo poklicno šolo. Njegovega uspeha smo zelo veseli, obenem pa si želimo, da bi njegovo vedenje bilo za vzor tudi drugim litostrojским vojakom. Tudi mi mu iskreno čestitamo.

POČITEK NA BABI (2127 m)

PD Litostroj je 1. julija organiziralo izlet na Babo in Mrzlo goro, vendar se na slednjo nismo povzpeli, ker je močno deževalo. Izleta se je udeležilo 25 planincev, vodili pa so nas tovariši Anžin, Sterk in Kovačič.

Z avtobusom smo se odpeljali do Jezerskega, kjer smo izstopili in nadaljevali pot po kolovozu, ki je označevala obmejni pas, smo se usmerili po markirni stezi v reber, smer Jenkova planina. Tu smo se malo odpočili in okrepeali. Po oddihu smo nadaljevali pot proti vrhu. Sli smo po severozahodni strani proti grebenu, nekaj časa se po gozdu, potem pa je zmanjkalo drevja in smo hodili samo še med skalami. Zadnji del poti proti prvemu cilju smo prehodili po grebenu, ki je bil na nekaterih mestih precej nevaren. Končno smo prispeli na Malo Babo, zatem pa še na Veliko Babo, ki je po žigu sodeč samo 2 m višja. Prispeli smo malo pred 15. uro. Ko smo se vpisali v knjigo in žigosali naše knjižice ter se okrepeali, smo se pripravili na sestop. Kmalu pod vrhom se je kolona ustavila zaradi precej nevarnega snežnega plazju. Vodiči so brez oklevanja strokovno napeljali vrh čezenj in tako smo povsem varno prečkali snežišče. Naleteli smo na precej skromno cvetje: lepi glijčiči, Froelichov svišč in alpski zvonček. Potem smo se še enkrat navezali pri vzponu na še eno zelo dolgo, vendar manj nevarno snežišče. Od tu dalje ni bilo več tako nevarno, ker smo se že bližali planinskemu domu na Ledinah. V domu smo prenočili, ker je bil naš plan za naslednji dan vzpon na Mrzlo goro. Ta vzpon je odpadel zaradi dežja. Mi pa smo se po Slovenski poti napotili v dolino, smer Jezersko in potem seveda na avtobus in domov.

J. Pečjak

Tone Erman: Ko dan se budi...

Anton PUGELJ, Ivan ŠNAJDER, Janez TOMŠIČ in Rudi VEBER letos praznovali 50 (petdeset)-letnico rojstva, za kar jim tudi mi čestitamo. Upamo, da nam bodo napako oprostili in da v prihodnje ne bo več prihajalo do podobnih napak.

Tudi ostale bralce in avtorje prosimo, da nas na napake, ki nastanejo pri nas ali v tiskarni opozarjajo, da jih bomo lahko popravili, prosimo pa vas tudi za razumevanje, saj se pri naglici, s katero navadno zaključujemo časopis, napake še prerade pojavijo.

UREDNIŠTVO

**TVOJA NEZGODA
LAHKO RANI TUDI
TISTE, KI JIH
IMAŠ RAD**

POZDRAVI VOJAKOV IZ VSE JUGOSLAVIJE

Zadnje čase smo dobili veliko pisem in razglednic, ki so nam jih poslali vojaki iz vse Jugoslavije. Zanima jih kako teče delo v naši delovni organizaciji, kaj je novega, obenem pa tudi pozdravljajo svoje sodelavce in prijatelje v tovarni. Pisali so nam:

Marko Tekavec iz Obrenovca, Matko Antunović iz Beograda, Esad Čaušević iz Titograda, Čedo Ožepolič iz Zemuna, Dario Opeka iz Kumanovega, Franc Jerman iz Zadra, Mirsad Đulović iz Pivke, Simon Jeraj iz Vršca, Tone Klinc iz Zenice, Milivoj Knežević iz Zaječara, Cvijetin Radodžić iz Vranja, Ivan Paradžiković iz Niša, Bojan Bistričić iz Niša, Rajko Grujičić iz Vršca, Edvard Staudacher iz Velike Gorice, Nedeljko Trnjanač iz Travnika, David Stjepan iz Sente, Predrag Koščica iz Titograda, Marjan Japelj iz Travnika, Marko Bajde iz Tuzle, Spasoje Palačković iz Sibenika, Marjan Razpotnik iz Sombora, Rade Sabljčić iz Ptujja, Franc Znidaršič iz Prištine, Janez Ilaš iz Ogulina, Vinko Perc iz Niša, Franc Špihar iz Niša, Srećko Povše iz Niša, Ivo Vuletič iz Knina, Miran Živec iz Doboja, Čedomir Radivojevič iz Doboja, Šefik Hasanović iz Čapljine, Cvijetin Simeunović iz Titograda, Robert Zagar iz Bele Luke, Jože Sintič iz Bele Crkve, Borislav Janežič iz Banja Luke, Jože Sinković iz Banja Luke, Franc Lovše iz Batajnice, Edvard Vršnjak iz Ajdovščine in Lazo Josipović iz Tuzle.

Tudi mi jim pošiljamo prav lepe pozdrave in jim želimo, da bi se čim prej vrnil, do takrat pa čim lepše preživeli služenje vojaškega roka.

Uredništvo

ZAHVALA

Najožjim sodelavcem TOZD OBDELAVA najlepša hvala za iskrene čestitke in darila ob srečanju z Abrahamom.

Zahvaljujemo se tudi vodstvu TOZD OB ter družbenopolitičnim organizacijam za pozornost, pogostitev in čestitke ob tej priložnosti.

50-letnika
Ivan Bokal in Feliks AŠ

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sindikalni organizaciji in svojim sodelavcem iz TOZD PZO za denarno pomoč ob smrti mojega dragega očeta.

Venčeslav Mišmaš

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem OOS TOZD PUM in konferenci sindikata Litostroj za denarno pomoč.

V delovni organizaciji sem bil zaposlen 30 let in sedaj sem eno leto upokojen. Moje zdravstveno stanje ni najboljšo, še vedno pa zelo rad spremljam uspehe Litostroja, za katere zvem iz časopisa. Le-ta mi zelo ugaja in prepričan sem, da tako kot meni, tudi vsem drugim upokojencem nudi dober pregled nad proizvodnjo in uspehi našega Litostroja.

V posebno veselje so mi obiski mojih sodelavcev planske operative TOZD PUM, katerim se pristrčno zahvaljujem za vsa lepa doživetja tako med mojim službovanjem kot tudi zdaj, ko sem upokojen.

Vsem Litostrojčanom pošiljam iskrene pozdrave in jim želim mnogo uspehov na vseh področjih.

Milan Hercigonja

TEKMOVANJE V MALEM NOGOMETU

Da je v TOZD PZO (pločevinarna) veliko privrženecv malega nogometa, ni potrebno posebej poudariti. To se kaže po vztrajnem igranju pred vhodom pločevinarne v času delovnega odmora. Priznati moramo, da večina teh mladih fantov v delovnih oblekah in težkih čevljih dokaj dobro vrta žogo, pa tudi kondicijsko so dobro pripravljene. Gledalcev, stalnih in občasnih ne manjka.

Najbolj vneti igralci so se pred časom zbrali na sestanku, kjer so se dogovorili:

- da ustanovijo klub pod pokroviteljstvom OO sindikata,
- da začnejo redno trenirati,
- da imenujejo predsednika in trenerja,
- da se takoj vpišejo v občinsko trim ligo ter
- da zaprosijo OO sindikata za najnujnejšo opremo.

Rezultati po tako zastavljenem delu niso izostali. To vidimo iz tabele, ko so po 7. kolu med desetimi močnimi ekipami zasedli visoko četrto mesto, upajo pa še na boljše razvrstitve.

LESTVICA PO VII. KOLU (OBČINSKA TRIM LIGA, SKUPINA A)

1. SAP VIATOR	6	5	0	1	25 : 9	10
2. SLOVENIJA AVTO	6	4	2	0	12 : 5	10
3. LEK	6	4	1	1	24 : 14	9
4. LITOSTROJ PZO	6	3	1	2	16 : 14	7
5. ŠPORT OPREMA	6	3	0	3	13 : 12	6
6. UNITAS	6	3	0	3	13 : 18	6
7. TIKI	6	2	0	4	16 : 17	4
8. ISKRA TEN	6	1	2	3	14 : 23	4
9. ISKRA KERAMIKA	6	1	0	5	6 : 16	2
10. PAP	6	0	1	5	10 : 19	1

Janez Virag

Motiv s III. športnih poletnih iger ZPS

Gasilci opozarjajo

Velik razvoj in napredek znanosti in tehnike je viden tudi na področju gasilstva. Vsak gasilec mora biti vsestransko razgledan in usposobljen, znati mora uporabljati gasilsko opremo in poznati sodobno tehniko gašenja požarov.

Zadnje čase je bilo v naši delovni organizaciji veliko storjenega za poklicno gasilsko družbo, zaradi širjenja tovarne in graditve novih objektov pa bo potrebno o tem razmišljati še več. Poklicni gasilec lahko postane samo kvalificiran delavec, ki se potem prekvalificira. Le takšen kader lahko sledi razvoju tovarne in zagotavlja na področju gasilske preventive strokovnost ter zna uporabljati gasilsko opremo.

Strokovnost, katero pridobijo gasilci v gasilski šoli, bi bila zdaleč premalo za opravljanje nalog v delovni organizaciji, če se ne bi usposabljali tudi v gasilski preventivi in represivi (preprečevanju požarov in posledicah). To pa izpopolnjujemo s strokovnimi vajami, ki jih izvaja vsaka izmena posebej, več izmen skupaj pa tudi s člani IGD in z enoto CZ. Take vaje organiziramo v različnem času, tudi ponoči. Vendar imajo lažni alarmi nekaj negativnih strani, poleg tega pa so še nezakoniti oziroma kaznivi. Če se taki alarmi ponavljajo, gasilci mislijo, da se spet nekdo igra, da ne gre zares in to ima lahko nevarne posledice. Vpliva pa tudi na psihično pripravljenost gasilcev samih in ostalih delavcev, če vidijo, da gre gasilsko vozilo z odprto sireno in signalnimi lučmi, v resnici pa požara sploh ni.

No, sedaj gremo pa še po mojo mamo ...

ŠALJIVO POLETJE

POLETJE 78

Litostrojčani na Poljskem

Od 27. junija do 4. julija je skupina 45 Litostrojčanov in njihovih družinskih članov letovala na Poljskem v znanem zdraviliškem centru Krynici, ki leži na jugu države na obronkih Karpatov v prijetnem gozdnem področju ter slovi zaradi tega kot višinsko in termalno zdravilišče.

Letovanje je bilo organizirano na podlagi sporazuma o brezdeležni izmenjavi sindikalnih skupin med sindikatoma Litostroj in poljske tovarne letal WSK - PZL iz Mielca.

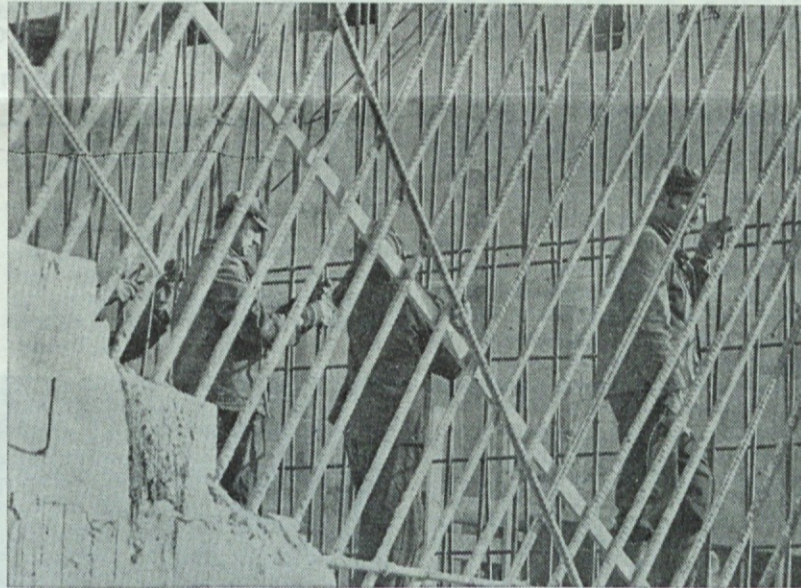
Pot nas je vodila iz Ljubljane prek Sentilja, Gradca, Dunaja, Bratislave do mejnega prehoda Cnyzne na meji med Poljsko in Češkoslovaško, kjer so nas pričakali prijazni domačini. Ko smo se po triurnem čakanju na meji osvežili s pivom in sokovi, smo nadaljevali pot do Krynice, dolgo še 150 km. Med bivanjem v Krynici so nam pripravili 3 celodnevne (rudnik soli Wieliczka—Krakow, Oswiecim—Krakow in Zakopane) in dva popoldnevna izleta (v Novi Sacz).

Vračali smo se po drugi poti — prek Madžarske: mejni prehod

Minšek, Miškolc, Budimpešta, Blatno jezero, mejni prehod Letenje na jugoslovansko-madžarski meji, Čakovec, Slovenska Bistrica, Celje in končno Ljubljana. Dolge čakalne ure na mejnih prehodih (7 ur) pri povratku so nas krepko utrudile, vendar niso skalele prijetnih vtisov, ki smo jih prinesli iz Poljske.

To je bila prva skupina Litostrojčanov na Poljskem in je utrla pot nadaljnjim izmenjavam skupin, ki bodo sledile v naslednjih letih. Čeprav je bila pot dolga in utrudljiva, je bila vseeno prijetna in koristna, saj smo spoznali del svetovno znanih znamenitosti Poljske, se spočili v prijetnem okolju ter med potjo videli tudi del Avstrije, Češkoslovaške in Madžarske. Upamo, da nam bodo v naslednjih letih sledile nove skupine, ki bodo tako kot naša, prispevale k spoznanju in zblizjevanju delavcev Poljske in Jugoslavije. O vtisih iz Poljske pa bomo napisali več v naslednjih številkah našega časopisa.

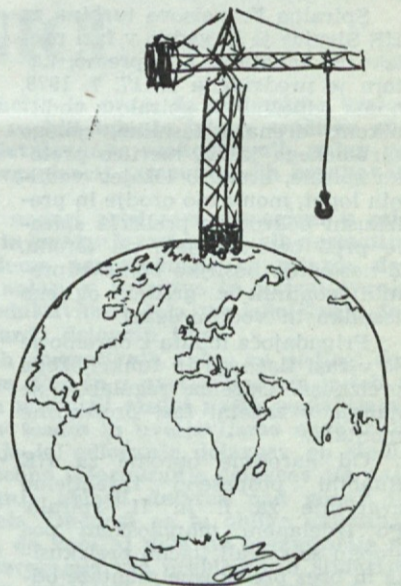
V. Ž.

Jaka Jeraša: Konstrukcija

Gasilci bomo še naprej vestno skrbeli za gasilske ročne aparate in ostalo opremo ter odpravljali napake, istočasno pa tudi strokovno izobraževali gasilce.

Gasilska služba se zahvaljuje vsem, ki kakorkoli omogočajo, da se gasilci po opravljeni strokovni šoli udeležijo še strokovne ekurzije, kar gotovo prispeva k večji strokovni usposobljenosti njenih članov. Gasilska služba

KAKO SI MALI MIHEC PREDSTAVLJA POLARNO DVIGALO

V dežju do prve koč

(Nadaljevanje z 8. strani)

tastične oblike. Moram priznati, da sem se ob prvem stiku z gozdom najbolj bal kač, vendar pa so mi zagotovili, da na Novi Zelandiji kač sploh ni. Po sedmih urah vožnje smo se za krajši čas zaustavili ob morju. V bližini smo lahko opazovali večje število tju-lenjev, ki so veselo čofotali po vodi. Blizu nas se je izlivala v morje reka Karangarua, ob kateri smo pozneje hodili nekaj časa proti prvi koči na trasi Copland.

Ker smo imeli še dovolj časa, smo se odločili, da si ogledamo še dva zanimiva ledenika Fox in ledenik Franca Jožefa. Nista največja, vendar pa sta najlepša od vseh, ki sem jih doslej videl. Segata skoraj do morja, v višjih legah pa se neprestano rušijo ledene gmote in sprožajo plazovi. Tu lahko od časa do časa doživijo prvi mali potres. Ledenika drsita proti morju s povprečno hitrostjo 115 do 150 cm dnevno. S prostim očesom premikanja ne moreš opaziti, slišati pa je hrup drsečega ledu in kotalnega kamenja. Ko sem opazoval te ogromne ledene gmote, se mi je zazdelo, kot da je cel ledenik živo bitje, ki se premika in živi. Vendar pa smo se

morali kmalu vrniti na start, od koder smo se napotili proti Mt. Cooku. Preden pa smo se odpravili na pot, smo morali izpolniti še rubriko v knjigi s svojimi podatki za primer nesreče ali izginotja. Zgodaj popoldne smo krenili na pot. Oblačno vreme nam je le od časa do časa dovoljevalo, da smo v daljavi ugledali zasnežene vrhove Mt. Cooka. Na naši poti smo kmalu naleteli na prvi potok, velik skoraj kot manjša reka. Presečilo me je, da sploh ni bilo nobenega mostu, prijatelja pa sta kar obuta zabredla v vodo in jo tako prečkala. Sam sem se zaradi obveznih žuljev sezul in šel za njima, kmalu pa sem spoznal, da je tako početje jalovo, saj je temu potoku sledila množica ostalih. Še nikoli nisem videl toliko pritokov v eno reko kot tu. Tako je bilo na vsej dolgi poti — 18 km do prve koč. Ponekod smo reko prečkali tudi po visečih mostovih, vendar je bila tu potrebna vsa zbranost, saj smo hodili le po eni žici, držali pa smo se za dve drugi. Po šestih urah smo srečno, vendar na smrt utrujeni prišli do prve koč Welcome Flat Hut, ki leži na kmaj 425 m nadmorske višine.

Silvan Štokelj
(Se nadaljuje!)

POJASNILO O ODKUPU ODPISANIH PREDMETOV

V junijski številki časopisa »Litostroj« je bil objavljen članek o odkupu odpisanih predmetov v katerem avtor (Alojz Novak) polemizira zakaj je ustavljena prodaja od-

pisanih predmetov. Zato damo tistim, ki tega ne vedo naslednjo informacijo:

Po sklepu delavskega sveta delovne organizacije smo ves odpisani material ali orodje nehali prodajati posameznikom, in sicer zato, ker so bili nekateri posamezniki nepošten. Na primer, kupili so staro orodje, domov pa so odnašali novo. Če bi sedaj ponovno uvedli tovrstno prodajo, bi jo morali vsekakor prenesti v nek prostor izven tovarne, da bi tako onemogočili zamenjavo. Seveda pa bi o tem predhodno moral sklepati delavski svet delovne organizacije in urediti vse potrebno za tako prodajo. Zainteresiranim svetujem, da svoje želje v pisemni obliki posredujejo delav-

skemu svetu, ki mora na svoji seji sklepati o tem. Sam pa menim, da je potrebno vse tiste, ki nameravajo odnesti neko odpisano orodje brez dovoljenja, prijavit pristojni službi. Zato je tudi predlog stališča tovariša Novak Alojza, ki ugotavlja, da je včasih taka pot najpametnejša, ker še vedno obstajajo tudi drugi, bolj pošteni načini za kupovanje odpisanih predmetov.

Na koncu naj omenim še to, da je nazadnje opravljal prodajo odpisane materiala Izobraževalni center Litostroj, ki pa tega zaradi pomanjkanja prostora ni več zmožel. To naj bo kratka informacija in napotek morebitnim kupcem odpisane materiala.

Anton NOVAK

vesti iz obratov

TOZD MONTAŽA

Turbine

Za agregat »A« Srednja Dra-va II, smo 19. junija 1978 odpre- mili na gradbišče drugi gonilnik, nekaj dni pozneje pa še servomo- torje regulatorja pretoka, ležajni zvon, oljni razvodnik in nekaj ostale turbinske opreme. Glede na trenutno situacijo računamo, da bomo vso še preostalo opremo po- slali na gradbišče do konca ju- lija.

Za HE Zvornik in HE Sokolovi- ca smo v juniju odpremili dva Kaplanova gonilnika.

Od naročenih delov za sanaci- jo agregata TA/III HE Ožbolt so v fazi mehanske obdelave od no- silcev termina: turbinski pokrov, zgornji in spodnji vodilnikov obro- č, vodilne lopate in gonilne lo- pate. Preizkusna montaža novo iz- delanih in obstoječih delov je predvidena za november in de- cember 1978.

Za HE Zakučac je druga spi- rala mehansko gotova in trenutno skupno z vodilnikom v fazi pre- izkusne montaže.

Druga tlačna naprava je še vedno v fazi funkcijskega preiz- kusa, drugi zasun pa še vedno v fazi mehanske obdelave; tej bo sledila preizkusna montaža. Od naročenih opreme za Hemren Dam bomo v mesecu juliju končno od- premili tablaste zapornice.

Spiralna Francisova turbina za HE Sjenica je še vedno v fazi pre- izkusne montaže. Z odpremo, ka- tera je predvidena za 17. 7. 1978, bomo odposlali še spiralo z vodil- nikom, drenažo tesnilke, oblogo turbinskega jaška, merilce preto- ka spirale, drenažo ležajev vodil- nih lopat, montažno orodje in pre- izkusni pokrov za preizkus spira- le pred betoniranjem na terenu. Z naslednjo pošiljko bomo odpre- mili gonilnik z gredjo, ogljeno tesnilko in vodilni ležaj.

Pripadajoča loputa z opremo je še v fazi tlačnega in funkcijskega preizkusa. Oprema regulacije se nahaja v začetni fazi preizkusne montaže.

Od naročene opreme za HE Ruahih poštešno izdelujemo zvarjenje za I. in II. spiralo. Po izdelanem tehnološkem po- stopku se spirali tlačno preizkusi- ta in brez preizkusne montaže od- premita s pripadajočimi pokrovi na teren. Predvidoma bo I. spi- rala gotova in pripravljena za od- premo do 31. avgusta, II. spirala pa do 25. septembra. Vsi ostali nosilci termina so še v fazi izde- lave.

TOZD PPO

Po končani razstavi »BIAM« 78 v Zagrebu 10. junija, smo se z vso vsmo in odgovornostjo lo- tili realizacije proizvodnega pla- na za mesec junij 1978.

V mesecu juniju smo realizi- rali 220 ton ali 105 od 209 ton, planiranih po gospodarskem na- črtu. Dosežena kumulativna rea- lizacija v prvem polletju znaša 613 ton oziroma 64% od plani- ranih 959 ton.

Za naročnika WOTAN-WER- KE smo v juniju funkcijsko pre- izkusili in odpremili tri stroje za

Za istega naročnika smo 6 re- duktorjev tipa A-2100 odpremili konec junija, 5 reduktorjev istega tipa pa bo pripravljenih za odpre- mo v juliju 1978.

Dieselski motorji

Za Uljanik iz Pulja je naroče- nih 9 motorjev tipa 6 T 23 LH. Tri ohišja se trenutno še vedno naha- jajo v fazi montaže, druga tri ohišja pa v končni fazi mehanske obdelave. Tri ohišja za III. grad- njo pa so še v fazi izdelave ulit- kov.

Ladjedelnica »3. maj« iz Reke je naročila 6 motorjev istega tipa. Od naročenih motorjev so tri ohiš- ji v končni, tri pa v začetni fazi mehanske obdelave. Za obe na- ročili se nekaj nosilcev termina nahaja še v fazi mehanske obde- lave. Od naročenih motorjev tipa 7 T 23 za črpalno postajo Dvor- sta ohišji že v fazi mehanske ob- delave.

Žerjavi

Maček 400 Mp in most polar- nega dvigala za ZSSR je montaž- no gotov, površinsko zaščiten in pripravljen za transport.

Naročeni žerjav 5,5 t za Krško je še vedno v fazi preizkusne montaže. Predvidoma bo žerjav pripravljen za odpremo do 15. ju- lija letos. Montaža petih reduk- torjev AB-560 prav tako za ZSSR še ni gotova in računamo, da bo odprema izvršena do 15. julija.

Cementarne

Za REK »KOLUBARA« smo odpremili zobati venec s spojnim materialom in ležaj. Pripadajoči plašč mlina pa bo pripravljen za odpremo do 10. julija.

Črpalke

Za črpalno postajo Ugarnica smo konec junija odpremili 6 čr- palk tipa 4/25 + 5 CN 7.

Odpremi so predane tudi čr- palke 3 CN 7 za Metalko iz Ljub- ljane in črpalke 5 CN 5 za Elek- trotehni Beograd.

Naročene črpalke VO-17 za Po- dravino Djordjevac so montažno gotove in trenutno v fazi predaje odpremi.

V fazi montaže so še črpalke 3 CN 8 za Unioninvest Sarajevo, CV 9/31 za »Ferinport« Zagreb, CV 9/40 za Elektrotehno Ljub- ljana, VO 17/12 za HE na Vrbasu in VO 17/16 za Podravino Djor- djevac.

Bruno Seme

tlačni liv aluminijska DMKh-400 M in tako zaključili naročilo 21 stro- jev (P-61. 197).

Iz družine strojev za tlačni liv aluminijska smo za naročnika »ME- TALKA« Ljubljana oziroma pre- jemnika »ELEKTROKOVINO« Maribor odpremili tri stroje DMKh-160 M, za istega prejemni- ka pa imamo v fazi montaže in funkcijskega preizkusa dva stro- ja DMKh-280 M.

Za »UNIS POBEDA« Goražde smo izdelali in odpremili hidrav- lični stiskovalnik HSS-1-200... od

skupno sedem naročenih. Ostalih šest hidravličnih stiskovalnikov je v fazi funkcijskega preizkusa, po- tem pa bo sledilo še pleskanje. Predvidoma, da bodo stiskoval- niki pripravljeni za prevzem in odpremljeni do 25. julija 1978.

V tem času pospešeno poteka- jo montažna dela na hidravličnem vlečnem preoblikovalniku HVO- 2-400... za »LIV« Postojna, ki mora biti gotov v juliju. Tudi ob- likovalni stroj HUO-2-630... za Vozila Nova Gorica bo z veliko prizadevnostjo monterjev, elek- trolikarjev in pleskarjev zmon- tiran in odpremljen v mesecu ju- liju.

Po dogovoru z obratovodstvom TOZD Montaža črpalk smo v za- četku julija pričeli montažo petih hidravličnih zapogibnikov HKOC -1-315/6000... za ZSSR. Pehala, mize, konzole in rezervoarji so mehansko obdelani in jih prav- kar sestavljajo.

V mesecu maju je TOZD Pro- daja v sodelovanju z izvoznikom »KOVINOTEHNO« iz Celja za ZSSR podpisala pogodbo za 16 hidravličnih zapogibnikov HKOC- 1-250/5000..., sedem hidravličnih zapogibnikov HKOC-1-315/6000 in štirih preoblikovalnikov PMPK-3 -5/630... z mehanskim orodjem v skupni teži 498 ton. Preoblikoval- niki PMPK-3-5/630... in delno preoblikovalna orodja imamo na zalogi iz serije P-61.150 in P-94. 114. Za omenjena naročila hid- ravličnih zapogibnikov za tvrdko »STANKOIMPORT« iz Moskve so že izvršena prednaročila za na- kup kritičnega materiala poliz- delkov, zvarjencev in ulitkov.

Ludvik Gorjanc

Litostrojan brez izkaznice

Tako bi lahko poimenovali to- variša Jožeta Križmana, delovod- jo gradbenega podjetja Bežigrad, ki pri nas že nekaj let izvršuje v glavnem vsa obsežnejša gradbena dela pri vzdrževanju ali namešča- nju nove opreme v posameznih obratih. Ni potrebno posebej po- udariti, da je pri nameščanju no- ve opreme in strojev pomoč grad- benih delavcev nujno potrebna. Takšne naloge so večkrat tudi ze- lo zahtevne, kajti poseganje v obstoječe temelje zgradb in nji- hova adaptacija je vedno težja in zahtevnejša kot gradnja novih objektov. Pri tem je potrebno ra- zumevanje, usposobljenost delav- cev gradbenega podjetja Bežigrad in večkrat tudi iznajdljivost pri organiziranju posameznih del, kajti večina je rokovno vezana in mora biti izvršena v zahtevnem času, da ne bi ovirala dela mon- terjev. In prav tu so pridobili na- ši tovariši v Jožetu Križmanu pravega sodelavca, ki skrbi za to, da bi bile vse naloge, ki jih Lito- stroj oddaja gradbenemu podjetju Bežigrad, pravočasno in kvalitet- no opravljene.

Zato si želimo, da bi se tako dobro sodelovanje nadaljevalo tu- di v prihodnje, kar bo gotovo vedno v korist tako investitorju, kakor tudi izvajalcu.

F. Dvoržak

Jože Križman, delovodja gradbe- nega podjetja Bežigrad, ki ga dnevno srečujemo v naši tovarni (Foto Žlebnik)

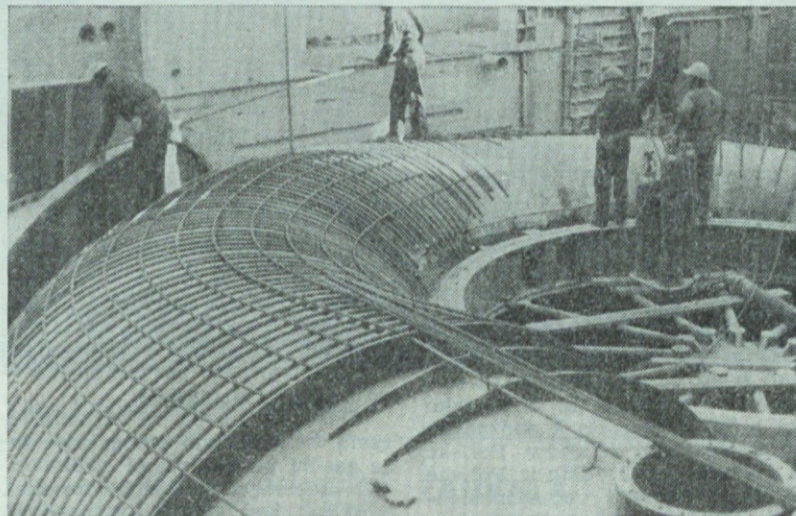
MONTAŽA PRVEGA AGREGATA OHAU-A v NOVI ZELANDIJI KONČANA

Zagon turbine šele drugo leto

KONEC LETOŠNJEGA MAJA SMO POD NADZORST- VOM PREDSTAVNIKA LITOSTROJA KONČALI MONTA- ŽO PRVEGA AGREGATA V OHAU-A, TO JE TURBINE Z REGULATORJEM HITROSTI TER REGULATORJEM TLA- KA.

Investitor si je s pogodbo za- gotovil nadzor za dobo šest me- secev, oziroma za čas montaže prvega agregata, po potrebi tudi več. Rahla skrb, kako bo poteka- la montaža opreme do tedaj manj znanega Litostroja, je bila odveč. Manj izkušena ekipa, v kateri je bilo nekaj starejših, bolj izkušē-

na terenu in ni nobene bojazni, da bi bile zamude na naš račun. Kasnitev izgradnje elektrarne OHAU-A ni naš problem, vsekaj- kor pa nas zanima uspešen zagon turbin, ki bo predvidoma spomla- di prihodnje leto v Novi Zelan- diji jeseni. Prva turbina z regu- latorjem tlaka zmogljivosti 100%

Priprave za betoniranje spiralnega ohišja

nih, je izvršila montažo pod na- šim nadzorstvom. Želja, da bi se ekipa izurila pri montaži prvega agregata, se je uresničila. Vse iz- kušnje in morebitne nepravilnosti pa bodo s pridom uporabili pri montaži ostalih treh agregatov, katere bodo montirali sami.

Oprema Litostroja, kot tudi Rade Končarja iz Zagreba je vsa

pretoka z regulatorjem hitrosti turbine te hladilnim sistemom je v celoti in uspešno montirana brez večjih problemov in z odličnim so- delovanjem z montažno skupino, ki je želela opremo montirati iz- redno natančno in se v celoti pri- bližala teoretični točnosti, zahte- vani z načrti.

Od projekta do projekta se ve- dno najdejo kakšne specifičnosti opreme — npr. glede tipa turbin, vodnega padca oziroma zaradi ob- like, stopnje avtomatike, sistema dovoda vode v centralo, pomožnih naprav itd. OHAU-A je glavna elektrarna v sistemu treh hidro- elektrarn na reki OHAU. Zaradi kompliciranega dovoda vode po kanalih iz dveh različno visoko ležečih jezer Pukaki in Ohau, bo- do izrednega pomena naši regu- latorji tlaka.

Regulatorji bodo imeli različ- ne naloge, ena bo ta, da bodo

sposobni spuščati 100% količino vode tudi takrat, ko bodo turbi- ne stale.

Tako bodo oskrbovale z vodo dve nižje ležeči elektrarni OHAU B in C. To je nekoliko bolj za- hteven sistem regulacije pretoka vode, kjer je vedno zagotovljena le 100% količina vode, če tudi se turbina vrti, kar pomeni, da je tlačni cevovod zaščiten ne samo proti vodnim udarcem, pač pa tu- di proti preveliki in nevarni hit- rosti vode po dovodnih cevovodih in kanalih. Pričev v zgodovini hidroelektrarn Nove Zelandije bo- do imeli regulatorji tlaka 100% pretok.

Samo na južnem delu južne- ga otoka Nove Zelandije je pred- videnih še 11 hidroelektrarn, od teh sta dve že v začetni gradnji ena s šestimi agregati, katerih vsak ima moč okoli 110 MW, dru- ga pa bo imela predvidoma štiri agregate velikih moči. Tudi tu imamo možnost, da se vključimo in nudimo opremo. Tenderska do- kumentacija, ki je osnova za iz- delavo ponudbe, bo šele drugo le- to in prav verjetno, da želijo in- vestitorji videti uspešnost elek- trarne OHAU-A, torej naše opre- me. Z nekaterimi pravkar zgra- jenimi elektrarnami, za katero so opremo dobavile svetovno znane tvrdke, so imeli namreč velike ne- vsečnosti. Med montažo naša oprema ni povzročala nobenih te- žav. Bile so sicer manjše napake, ki so navadno vzrok individualne proizvodne opreme, vendar so bi- le te tudi na tuji opremi.

Precejšnjega pomena pa je bi- la naša prisotnost pri montaži, saj smo tako sproti reševali manjše težave.

Naša skrb, da bo vse montira- no tako, kot mora biti, in solidna oprema, je navdušila investito- rje. Občudovali so zlasti naš rotor turbine — gonilnik. Izvedba turbine, regulatorja tlaka in dru- gih naprav je pri montaži zelo prikladna in niso skoparili z be- sedami, ko so hvalili našo opre- mo.

Pohvaliti moramo seveda naše strokovnjake in povedati, da so del opreme projektirali naši so- delavci. Prav tako moramo po- hvaliti vse, ki so sodelovali pri izdelavi turbin v tovarni in us- pešno ter skrbno izdelali vso opre- mo.

Zagon turbin je še precej od- maknjen, vsi pa želimo, da bo uspešen, kadarkoli bo. Naše delo, naš trud bo tako poplačan. Z no- vimi uspehi pa si bomo zagoto- vili nova naročila in tako z ve- seljem nadaljevali delo.

Silvan Štokelj, inž.

PREGLJED PROIZVODNE REALIZACIJE ZA JUNIJ 1978

Skupina proizvoda	Vrsta proizvoda	Enota mere	Načrt 1978		Izvrš. 1978		Izvrš. 1977		Indeksi					
			letni	mesec.	mesec.	kumul.	mesec.	kumul.	8-6	9-7	9-5	9-11		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	12	14	15
32	Preoblikovalna oprema	Proizvodna realizacija	T	1800	209	959	220	613	228	427	105	64	34	144
		Blagovna realizacija	T	1800	209	959	60	621	45	460	29	65	35	135